

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวพรธิศา บุญชู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวพรธิดา บุญชู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2546

3

15/10/78

พริดา บุญชู. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร
โรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์.

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของ
ผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตาม
ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดและประเภทของ
โรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ประจำปีการศึกษา 2545 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดย
การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของอำเภอที่สังกัด โดยกำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักเกณฑ์ของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)
ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้
ศึกษาสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
สมมติฐานใช้ t - test และ F - test

ผลการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกันและสังกัดอำเภอต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งตามประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF THE CONCEPTIONS OF THE ELEMENTARY ADMINISTRATORS
TOWARDS THE PARTICIPATIVE SCHOOL MANAGEMENT OF
THE SCHOOL COMMITTEE IN ELEMENTARY SCHOOLS
UNDER THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY
EDUCATION, NAKORN - NAYOK PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

MISS PORNTIDA BOONCHU

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Education Administration
at Srinakarinwirot University

February 2003

Porntida Boonchu. (2003). *A Study of the Conceptions of the Elementary Administrators towards the Participative School Management of the School Committee in Elementary Schools under the Office of Provincial Primary Education, Nakorn - Nayok Province. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Lect. Supepun Phatanapanit.*

The purpose of the study was to study and to compare the opinions of the primary administrators towards the participative school management of the school committee in primary schools under the Office of Provincial Primary Education, Nakhon - Nayok. Classified by experience in position of administrators, under the District of the primary administrators and school of the administrators category.

The sample used in this research was the primary administrations under the Office of Provincial Primary Education, Nakhon - Nayok in academic year 2545 Which were stratified by random sampling under the District with method of Krejcie and Morgan.

The instrument used for collecting the data was the 5-point - scale rating questionnaire. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation t - test and F-test.

The findings of the study was as follow:

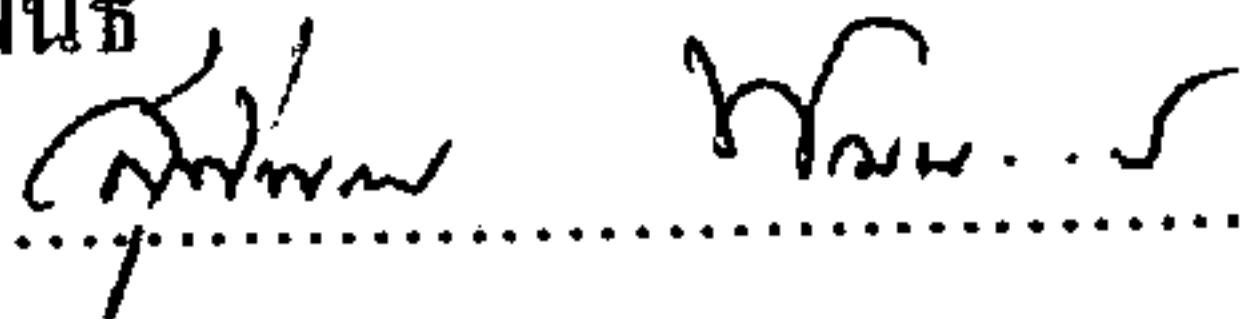
- 1.The opinions of the primary school administrators towards the participative school management of the school committee in primary schools under the Office of Provincial Primary Education , Nakhon - Nayok as a whole and individual aspect at a high level.

- 2.The primary school administrators with difference experience in position and under the District have opinions towards the participative school management of the school committee in primary school with no statistically significant difference.

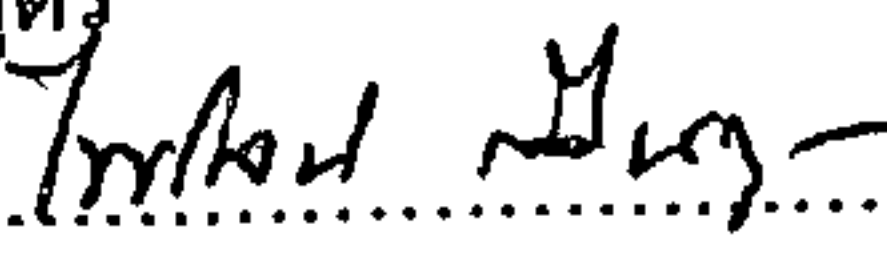
- 3.The primary school administrators with difference school of the administrators category have opinions towards the participative school management of the school committee in primary school with no statistically significant difference.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

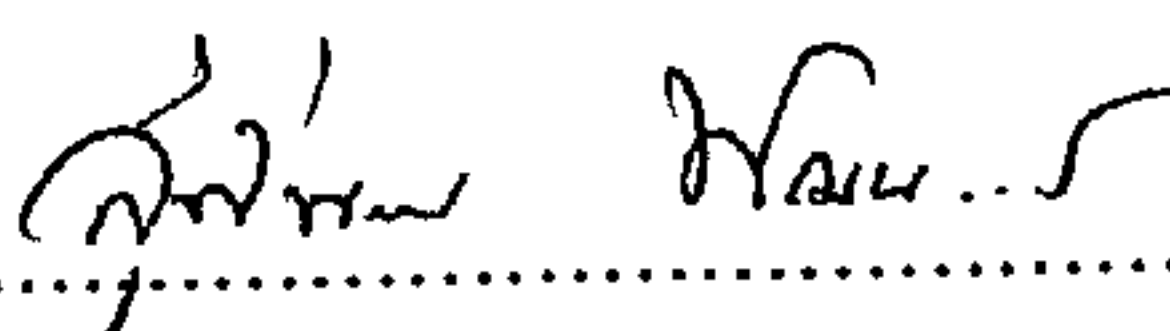
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

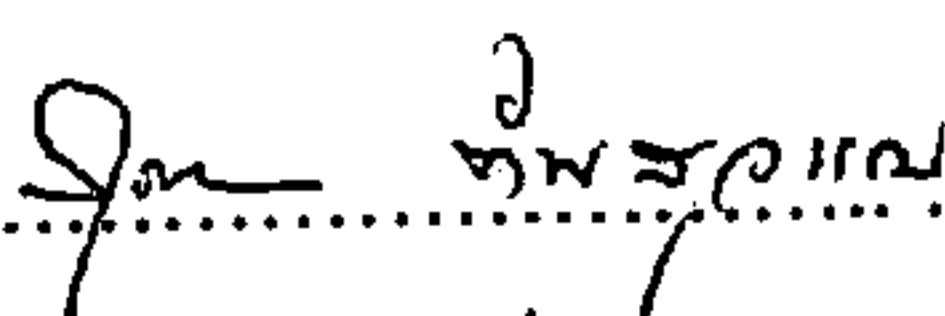

.....
(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์)

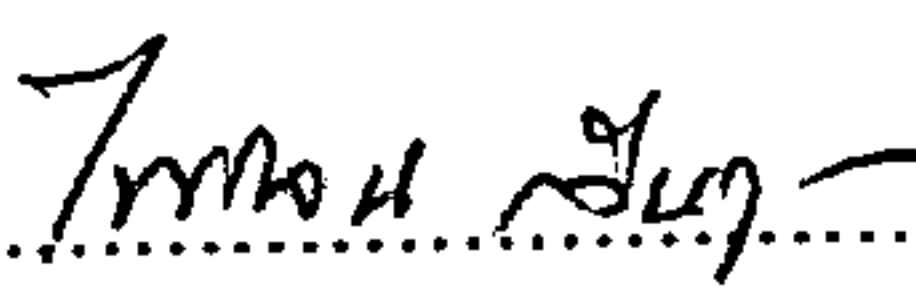
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

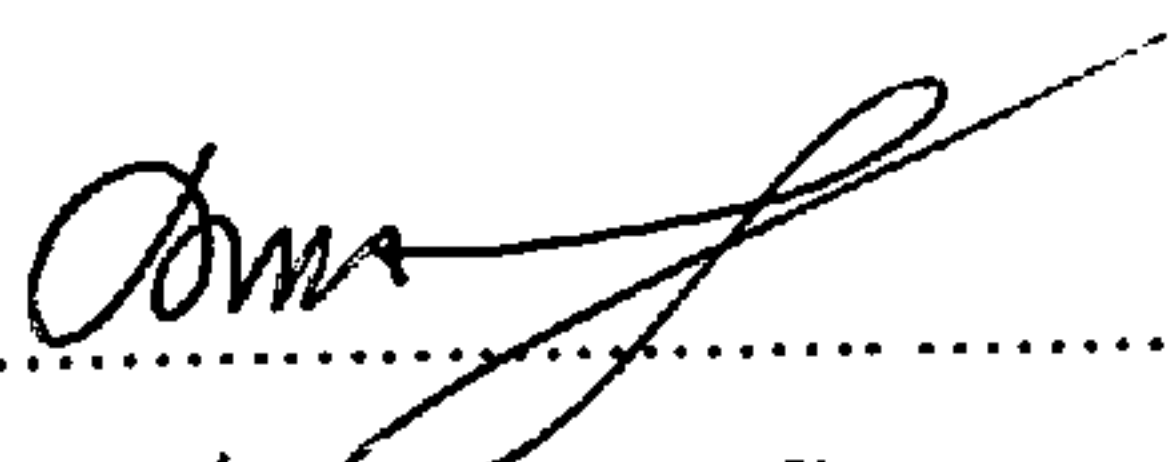
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร นัตถสุภกุล)

วันที่ ๕๖ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตา และความปรารถนาดีของอาจารย์
สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ กรรมการสอบสารนิพนธ์ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ
และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือ จาก
คณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์
นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 33 และนายสุคนธ์ งามสนอง
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ จังหวัดนครนายก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ทำให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์ถูกต้องทุกประการ

ขอขอบคุณ นางพิสมัย สารกุล อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนวัดเกาะกา สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอปากพลี และนางสุบิน ณ อัมพร ศิกษานิเทศก์ 7 สำนักงานการประถม
ศึกษาอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกที่คอยให้ความช่วยเหลือการวิเคราะห์ข้อมูล และให้กำลังใจ
จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ ของภาควิชาการบริหารการศึกษา และเพื่อน ๆ
ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกทุกประการ

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นกตัญญูตา บุษาคเน่ บิดา
มารดา ครู อาจารย์ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและผู้มีพระคุณทุกท่าน

พรธิดา บุญชู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐาน.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	9
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	11
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	14
การมีส่วนร่วม.....	20
การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	28
ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีการดำเนินการค้นคว้า.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	61
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	77
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	84
ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	93
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอที่สังกัด.....	61
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร คือ ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด ประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง.....	67
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	69
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงานวิชาการจำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	70
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงบประมาณจำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	71
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	72
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารงานทั่วไป จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	73

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์
ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน.....	74
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
จำแนกตามอำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด.....	75
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประเภท
ของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง เป็นรายด้านและโดยรวม.....	76
11	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการ
มีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
โดยใช้ดัชนีสหสัมพันธ์เพียร์สัน.....	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตั้งกักสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.....	8
2	ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ.....	20
3	ระดับความผูกพัน.....	23
4	กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา.....	23
5	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะด้านการศึกษาได้มีการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้น ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา การกำหนดนโยบายทางการศึกษาพบว่า การจัดการศึกษาเป็นลักษณะของการรวมศูนย์อำนาจ ในการจัดการศึกษาในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายจัดการศึกษา การจัดสรรงบประมาณ การบริหารบุคลากรและหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาของแต่ละระดับ โรงเรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายที่ส่วนกลางกำหนดไว้เท่านั้น

การบริหารงานโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 :14 – 15) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาไว้หลายมาตราด้วยกัน ดังนี้ ในมาตรา 8 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักคือ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในมาตรา 9 บัญญัติไว้ว่า (1) ต้องมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (4) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ฯ และมาตรา 29 บัญญัติไว้ว่าให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จัก เลือกรับ ภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ โดยเฉพาะมาตรา 39 บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และในมาตรา 40 บัญญัติไว้ว่าให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 10 – 11, 28 – 29, 39 – 40)

การให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมและมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาถือเป็นเรื่อง
ที่มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนในสังคมได้ทราบ
เกิดความตระหนัก และรับผิดชอบร่วมกัน เพราะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษา
เพื่อปวงชน (Education for All) ดังนั้น ปวงชนจึงต้องร่วมกันจัดการศึกษา (All for Education)
เพื่อพัฒนาสังคมด้วย (กัมภณฑ์ จุนโท. 2544 : 36 – 37)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 7 กล่าวว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ
ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยมีจุดหมายเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
2543 : 36) ซึ่งสอดคล้องกับ กัมภณฑ์ จุนโท (2544 : 36 – 37) กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างบ้าน
และโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมรับ
ผิดชอบ และร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ตามนโยบายกระจายอำนาจ ผู้ปกครอง
มีส่วนร่วมประเมินหลักสูตรและบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียน คณะครูและผู้ปกครอง
แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก

จากสภาพปัจจุบัน หลังจากที่ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 40 บัญญัติให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากบุคคล
หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อสนองตอบตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ
จึงได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 7 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
2543 : 36) สถานศึกษาดัง ๆ จึงได้สรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผลปรากฏว่าปัญหาของการจัดการศึกษายังไม่ได้รับการแก้ไขไปในทางที่ดีขึ้น เช่นปัญหาด้าน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก.
2544 : 25) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นยังมีเป็นบางพื้นที่ การระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา
ในเรื่องการพัฒนาบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการประสานงานร่วมกันยังมีส่วนร่วม
น้อย

ในฐานะผู้ศึกษาเป็นผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นในปัญหาดังกล่าวข้างต้นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้ หากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกว่ามีระดับการมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการร่วมพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนให้ก้าวหน้าสืบต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดและประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษา ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก และเพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการหาวิธีการที่จะจูงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบแนวคิด

ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณและด้านการบริหารงานทั่วไป และแนวศึกษามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนริวรรณ พรหมชุมและคณะ (2537 : 7) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมไว้ 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในด้านนโยบายและการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 149 คน จากจำนวนโรงเรียน 149 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 108 คน จาก 149 โรงเรียน

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น

1.1 ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน —

- ต่ำกว่า 10 ปี —
- 10 - 20 ปี —
- มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป —

1.2 อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด

- อำเภอเมือง
- อำเภอบ้านนา
- อำเภอองครักษ์
- อำเภอปากพลี

1.3 ประเภทของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่ง

- โรงเรียนประถมศึกษา (อ.1 – ป.6)
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (อ.1 – ม.3)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน คือ

- 2.1 ด้านงานวิชาการ
- 2.2 ด้านงบประมาณ
- 2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่ กำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษาในฐานะที่เป็นองค์กรอย่างเป็นทางการที่จะมีส่วนร่วมกับชุมชน ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่เป็นสมาชิกของชุมชน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
- 1.2 ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
- 1.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชน สมาคม มูลนิธิองค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปแบบอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
- 1.4 ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน
- 1.5 ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
- 1.6 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอื่น เจ้าของหรือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนไม่เกินสี่คน
- 1.7 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครนายก

2. ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความนึกคิด ความเชื่อ ของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน หมายถึง การกำหนดนโยบาย การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ การร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการด้านแรงงาน การเงิน วัสดุ การประชาสัมพันธ์และการประสานงาน ในการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านงานวิชาการ หมายถึง การร่วมกำหนดนโยบาย ให้คำแนะนำและร่วมตัดสินใจสนับสนุนในการใช้หลักสูตรของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น สนับสนุน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน งานห้องสมุดโรงเรียน และร่วมประเมินผลการจัดการศึกษาของ โรงเรียน

3.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การให้ ข้อมูล การให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารการเงิน งบประมาณของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณ ด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ และการระดมทรัพยากร โดยการประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับองค์กรต่างๆ เพื่อ สนับสนุนการจัดการศึกษาและร่วมประเมินผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนาบุคลากรปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามระเบียบและร่วมปฏิบัติการในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ของบุคลากร

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการให้ ข้อมูล ข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจในการวางแผน วางแผนแม่บทธรรมนูญโรงเรียน การร่วม ปฏิบัติการในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน รับทราบผลการปฏิบัติงานตามแผน การประชาสัมพันธ์และประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมความ สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ของชุมชนในการ ร่วมกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่น

4. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครนายก จำแนกเป็น

4.1 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอน 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา

4.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดทำการสอน 3 ระดับ คือ ระดับชั้นอนุบาล ระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

6. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

6.1 ต่ำกว่า 10 ปี

6.2 10 - 20 ปี

6.3 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

7. อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอดังต่อไปนี้คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ อำเภอปากพลี

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยอาศัยกรอบแนวคิดในต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม ศึกษาตามแนวคิดของ นริวรรธ พรหมชุมและคณะ (2537 : 7) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศึกษาไว้เป็น 2 ด้าน คือ

1.1 การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย ได้แก่การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ และการร่วมตัดสินใจ

1.2 การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ เช่น แรงงาน เงิน /วัสดุ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน

2. การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จะศึกษาจากขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียนตามแนวคิดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2543 :36) ข้อ 7 คือ เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

ตัวแปรอิสระ		ตัวแปรตาม
ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพ 1. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี 10 - 20 ปี มากกว่า 20 ปีขึ้นไป 2. <u>อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด</u> อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ อำเภอปากพลี 3. ประเภทของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่ง โรงเรียนประถมศึกษา (อ.1 – ป.6) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (อ.1 – ม.3)	➔	ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านนโยบายและการปฏิบัติในการบริหารงานในโรงเรียน ใน 4 ด้าน ดังนี้ คือ - ด้านงานวิชาการ - ด้านงบประมาณ - ด้านการบริหารงานบุคคล - ด้านการบริหารทั่วไป

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่สังกัดเขตอำเภอต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่ดำรงตำแหน่งตามประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้มีข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องสมบูรณ์ที่จะสนับสนุนงานที่ศึกษา จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีหัวข้อดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. การมีส่วนร่วม
5. การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ 2542 : 1 – 23) ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 นั้น ประกอบด้วยมาตราทั้งหมด 9 หมวด 78 มาตรา ซึ่งมีหลายมาตราที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และการให้ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อม มีดังนี้

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
- (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความ ต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่าง ชุมชน

มาตรา 34 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และ ประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการ จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระ และความเป็นเลิศทางวิชาการของ สถานศึกษาระดับปริญญา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งและกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา ด้านศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนัก งานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดย ตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดม ศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการ ของสถานศึกษาประกอบด้วยผู้แทนผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จากมาตรา 9, มาตรา 29, มาตรา 39 และมาตรา 40 เน้นเรื่องการกระจายอำนาจในการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชนองค์กรในภาครัฐและเอกชน องค์กรต่างๆ ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการระดับต่างๆ การกระจายอำนาจในด้านการบริหารทั่วไป ด้านงานบุคลากร ด้านงานวิชาการและด้านงบประมาณ จากส่วนกลางไปสู่หน่วยงานปฏิบัติโดยตรง

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจุบันรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศและการพัฒนาการจัดการศึกษา ได้ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น และกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ชัดเจน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมรวมทั้งมีนักการศึกษานักพัฒนาที่นำเสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับมหภาคและระดับจุลภาค รวมทั้งมีความพยายามที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งผู้ศึกษาได้รวบรวมไว้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาได้มีการกำหนดไว้และปรากฏชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่เปลี่ยนแนวทางการพัฒนาประเทศจากการเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ มาเน้นการพัฒนาคนหรือการให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีส่วนหนึ่งของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539 : 153-154)

2.2 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา เพื่อให้เอกชนและประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ในฐานะผู้ตัดสินใจและผู้ดำเนินการ มิใช่ในฐานะกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับผลการพัฒนาตามนโยบายของรัฐซึ่งจะเป็นการเปิดระบบการกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามประเมินผลของรัฐ โดยให้เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมดำเนินการ ตลอดจนร่วมติดตามและประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทำให้ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำความเข้าใจกัน อันจะเป็นแรงผลักดันให้ ภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นและ

เข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้าง วิธีการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการและแนวทางของภาคเอกชนและประชาชนและยังช่วยเสริมสร้างความสมานฉันท์และการรวมพลังสร้างสรรค์ในสังคม

นอกจากนี้ในส่วนของการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและครอบครัว ยังเน้นให้มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชนและครอบครัว โดยปฏิรูปการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน โดยการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับมากขึ้น และกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ชุมชนสามารถกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ภายใต้การกำหนดโครงสร้างและมาตรฐานคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539 : 45)

เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ “เพื่อขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลให้กว้างขวางและสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้อง สัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชน และประเทศ ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพ...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 56) โดยมีแนวทางการขยาย การศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยให้ชุมชนและสถาบันทางสังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ชุมชน ครอบครัว ควรตระหนักถึงสิทธิและพิทักษ์สิทธิของเด็กในการได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 63)

เช่นเดียวกับ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539) ที่เห็นว่า จากแนวโน้มของการพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาต้องมุ่งประเด็นหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการยกระดับให้สูงขึ้นและกว้างขวางทั่วถึง และมีคุณภาพเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพ โดยมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา คือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ครอบครัว ชุมชน องค์การพัฒนาเอกชนและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 5-6) โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายข้อ 2 เกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหารจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการกระจายอำนาจให้มีความคล่องตัว สามารถจัดการศึกษาหลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ภายใต้แนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดและให้ประชาชน ครอบครัว

ชุมชน องค์การของรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบและตรวจสอบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง โดยมีมาตรการส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน และเอกชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพของครอบครัวให้เข้มแข็งด้วยวิถีทางวัฒนธรรม ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายด้านการศึกษาในแต่ละระดับ รวมทั้งการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 11-12)

ซึ่งจากนโยบายระดับชาติดังกล่าว หน่วยงานในการปฏิบัติ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ได้กำหนดนโยบายการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 โดยสอดคล้องกับนโยบายข้อที่ 5 ที่กำหนดเกี่ยวกับการปฏิรูปการบริหาร โรงเรียนให้สามารถวางแผนและจัดการเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนและเกิดความรู้ที่แท้จริง โดยคณะกรรมการ โรงเรียน กลุ่มบุคคล และองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินงานรวมทั้งส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารและการจัดการ โดยมีเป้าหมายที่จะกระจายอำนาจให้คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมและตัดสินใจในการวางแผนบริหารการจัดการศึกษาและพัฒนาบุคลากรได้อย่างอิสระ และมีมาตรการเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยการพัฒนากระบวนการวางแผนและการจัดการเพื่อให้คณะกรรมการ โรงเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 37-38) ซึ่งนโยบายทั้งหมดนี้เป็นไปโดยสอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้อยู่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น คือ

หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535) มีหลักการดังนี้ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน ที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียน ไปใช้ในการดำรงชีวิตและมุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสพัฒนาหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้

ส่วนหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ก็ได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้สอดคล้องกัน คือเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาอาชีพหรือการศึกษาค่อ และเป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

ซึ่งจากนโยบายการพัฒนาประเทศและการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และโรงเรียนดังที่ได้กล่าวมา นับว่า เป็นนโยบายหลักที่ปรากฏชัดเจนขึ้นในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนและ โรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษา ทำให้นักการศึกษาและนักพัฒนาหลายท่านได้

วิเคราะห์แนวคิดนี้และนำเสนอในลักษณะของแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษามากขึ้นทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาทุกสถานศึกษา อย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคนและไม่เกินสิบห้าคน โดยมีองค์ประกอบของโครงสร้างและสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
2. ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน หมายถึง ผู้แทนของชุมชน สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชนหรือกลุ่มบุคคลในรูปแบบอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
4. ผู้แทนองค์กรท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน
5. ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน
6. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐอื่น เจ้าของหรือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง และให้คณะกรรมการสถานศึกษาเลือกกรรมการคนหนึ่ง ใน ข้อ 1,3,4,5 และ 6 เป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือบุคคลที่มีความตั้งใจเสียสละและอุทิศตนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชุมชนและท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สอดคล้องกับมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาดังนี้

1. กำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแผนพัฒนาของสถานศึกษา

นโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา เป็นเสมือน “เข็มทิศ” ที่จะนำพา สถานศึกษาไปสู่เป้าหมายปลายทางของความสำเริง ดังนั้นเพื่อให้แผนพัฒนาสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ดังนี้

1.1 ศึกษาหาความรู้ และทำความเข้าใจเรื่องการวางแผน และการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจากเอกสารและแหล่งความรู้ต่าง ๆ

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาพิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ก่อนสิ้นปีงบประมาณ สถานศึกษานำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงานในปีงบประมาณต่อไป ซึ่งแผนปฏิบัติการดังกล่าว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาก่อน ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาจะมีบทบาทควบคู่กัน ดังนี้

2.1 ศึกษา นโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 พิจารณาเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

2.3 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี

2.4 ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

2.5 กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา

3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ คณะกรรมการสถานศึกษาจะช่วยเสนอแนะความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี จึงควรมีบทบาทดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำเสนอให้สถานศึกษาไว้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร

3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ

3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กำกับและติดตาม การดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา

การดำเนินการตามแผนของการศึกษา ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาเมื่อสถานศึกษาดำเนินการไปแล้ว ผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องรับรู้ เพื่อจะได้เข้ามาช่วยสนับสนุน หรือแก้ปัญหา ให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและคณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 ศึกษาแนวทางดำเนินการและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

4.2 รับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษารวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.3 ติดตามดูแล ช่วยเหลือแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการ จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

5. ส่งเสริมและสนับสนุน ให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพได้มาตรฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองของนักเรียน รู้สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเป็นอย่างดี สามารถร่วมกับสถานศึกษากำหนด แนวทางที่จะทำให้อีกทุกคนได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และได้เรียนอย่างมีคุณภาพ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษามีดังนี้

5.1 ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน

5.2 ประสานความร่วมมือสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป และผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญในการศึกษา

5.3 สนับสนุนช่วยเหลือ เด็กที่ขาดแคลนหรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

สิทธิและความเสมอภาคในการที่เด็กทุกคนจะได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ คณะกรรมการสถานศึกษาควรจะต้องทำหน้าที่ ดังนี้

6.1 ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา

6.2 สนับสนุนสิ่งต่างๆ ที่จะเป็นสื่อเครื่องมืออุปกรณ์ การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่างๆ

6.3 สนับสนุน ส่งเสริมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

กระทรวงได้กระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาในด้าน วิชาการ งบประมาณบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้สถานศึกษาดำเนินการได้เกิดความคล่องตัวมากขึ้น คณะกรรมการสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการบริหารงานของสถานศึกษา ข้อเสนอแนวทางในการบริหารงานทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาจึงกำหนดบทบาทไว้ดังนี้

7.1 เสนอแนะแนวทางในการบริหาร และจัดการในด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

7.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนเป็นวิทยากร ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมสร้างการพัฒนาการของนักเรียนทุกวัย รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับของบุคคลในท้องถิ่น เป็นผู้ที่สามารถช่วยระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายในท้องถิ่นและนอกท้องถิ่น เข้ามาช่วยในการ

พัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งสถานที่ที่จะเข้ามาช่วยเสริมสร้างการพัฒนาของนักเรียนได้ในหลายๆ ด้านจึงควรมีบทบาทดังนี้

8.1 ร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8.2 ส่งเสริมการใช้วิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่นด้านวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยาการภายนอก

8.3 สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น

คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ บทบาทในฐานะกรรมการสถานศึกษาจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน หรือองค์กรต่างๆ ให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษา และนำสถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามีดังนี้

9.1 ประสานกับประชาชน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้เข้ามาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และเป็นแหล่งที่จะให้บริการชุมชน

9.2 ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษา ประสานสัมพันธ์กับชุมชน และองค์กรภายนอกให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และเป็นแหล่งบริการชุมชน

9.3 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชน

10. ให้ความเห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน

คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานศึกษา เมื่อสิ้นปี สถานศึกษาจะต้องจัดทำสรุปรายงานการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับทราบ และเห็นชอบรายงานต่อสาธารณชน ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทดังนี้

10.1 รับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน

ประจำปีของสถานศึกษา

10.2 เสนอแนะเพื่อปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้มี

ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบตาม

ที่สมควร

นอกจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ยังมีผู้นำของชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นอีกไม่น้อยที่ยินดีที่จะเข้ามาช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วม คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะสรรหาบุคคล เพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อช่วยดำเนินงานในภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ คณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทควบคู่กัน ดังนี้

11.1 พิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษา และ/หรือคณะกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความจำเป็นและความเหมาะสม

11.2 ส่งเสริมสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาให้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา

12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นๆ

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากภารกิจที่ระเบียบกำหนดไว้ยังมีหลายสิ่งหลายอย่างที่มีความจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษา เช่น เรื่องนโยบายหรือเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานต้นสังกัดได้แจ้งให้สถานศึกษาปฏิบัติ ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านั้น ถ้าได้รับความร่วมมือได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาก็จะทำให้งานในภารกิจของสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้รวดเร็วขึ้น บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีดังนี้

12.1 รับทราบให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจที่หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นมอบหมาย

12.2 ให้ความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามงานที่ได้รับมอบหมายให้บังเกิดผลสำเร็จ

4. การมีส่วนร่วม

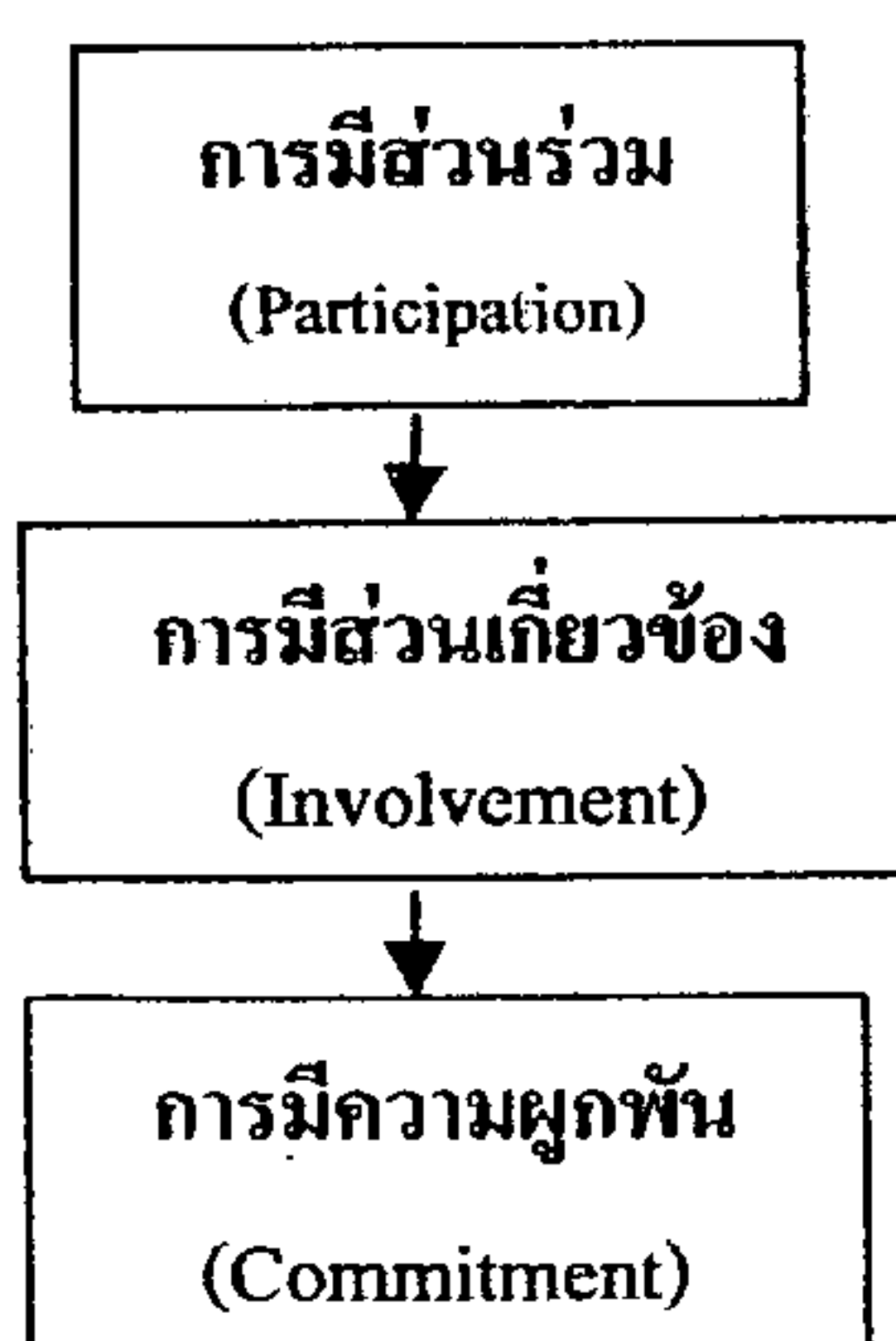
4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลายได้แก่

กิตติ คันทา (2536 : 14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ มิติที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร มิติที่ 2 มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา ลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่ 3 มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

อรุณ รักรธรรม (2536 : 270) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตามเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 182-183) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิด สติปัญญา ก็คือ การให้มีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด ซึ่งแสดงไว้ตามภาพดังนี้

ภาพประกอบ 2 ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ

ที่มา : เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537). หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. หน้า 182-183

ทัศนาศาสตร์ (2539 : 15) กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่าการมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้างมีอิสระ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร อันเป็นวิถีทางในการขยายอิทธิพลของสายบังคับบัญชาลงไปสู่ระดับปฏิบัติในองค์การ

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541 : 13) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเข้าไปดำเนินงาน ของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อให้สะท้อนถึงความสนใจของตน หรือ เพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบันระบบที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิต ของพวกเขา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้ร่วมงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดบทบาทของบุคคลในการปฏิบัติงาน รวมถึงการสร้าง ความผูกพันระหว่างสมาชิก ผลสุดท้ายคือความสำเร็จขององค์การ

4.2 หลักทฤษฎีการมีส่วนร่วม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 19) ได้ศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติและระเบียบของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในส่วนที่ให้เอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาที่ภาครัฐ จัดดำเนินการ ปรากฏว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษามีอยู่ในลักษณะ เดียวคือในรูปของ “คณะกรรมการ” การเข้าร่วมในคณะกรรมการก็จะอยู่ในลักษณะของ “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความหมายรวมถึงข้าราชการในหน่วยงานอื่น ข้าราชการที่เกษียณ แล้ว หรือประชาชนทั่วไป

นริวรรณ พรหมชุม และคณะ (2537 : 7) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของกรรมการ ศึกษาประจำโรงเรียนในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จังหวัด ขอนแก่น ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาไว้เป็น 2 ด้าน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย ได้แก่การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำ และการร่วมตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติการ เช่น แรงงาน เงิน/วัสดุอุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์และประสานงาน

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 328-332) กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับว่าได้ผลในเชิงปฏิบัติมากมี 3 ระบบ คือ

- 1) ระบบการปรึกษาหารือ (Consulting management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของคณะกรรมการ (Committee) ซึ่งเป็น

การกระจายอำนาจบริหารและการตัดสินใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการร่วมมีความรับผิดชอบ ระบบการปรึกษาหารือนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป โดยการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงาน ประธานโครงการ ประธานคณะกรรมการหรือกรรมการเป็นต้น

2) ระบบกลุ่มคุณภาพ (QC Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มทำงาน ซึ่งคงเรียกชื่อได้หลายอย่าง เช่น กลุ่มคุณภาพ กลุ่มกิจกรรมทวิชี กลุ่มพัฒนาคุณภาพงาน ฯลฯ ระบบบริหารนี้เหมาะสำหรับใช้กับพนักงานระดับปฏิบัติ (Work) หรือระดับหัวหน้างาน (Foreman) เพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3) ระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) ระบบนี้มีความแตกต่างจากข้อเสนอแนะที่พบเห็นทั่วไป ที่มีลักษณะเป็นกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นเท่านั้น แต่วิธีนี้จัดให้มีแบบฟอร์มข้อเสนอแนะเพื่อให้พนักงานและผู้ปฏิบัติงานทุกคนได้กรอกแบบที่กำหนด เช่น ปัญหาที่พบคืออะไร สาเหตุปัญหามาจากอะไร วิธีการแก้ไขมีอะไรบ้าง และผลที่คาดว่าจะได้รับนั้นดีกว่าเดิมอย่างไร เป็นต้น ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้ใช้ได้ผลในหลายบริษัท เช่น ธนาคารพาณิชย์บางแห่ง บริษัทเครือซีเมนต์ไทย ซึ่งแต่ละบริษัทจะมีคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอแนะว่า แต่ละข้อเสนอแนะเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพียงใด ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติมีมากน้อยเพียงใด และสมควรทดลองดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือไม่ อย่างไร ก็ตามหากข้อเสนอแนะใดสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ผล ทางบริษัทก็จะให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้เสนอความคิด

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff. 1980 : 219-222) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ริเริ่ม ตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานความร่วมมือ

3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

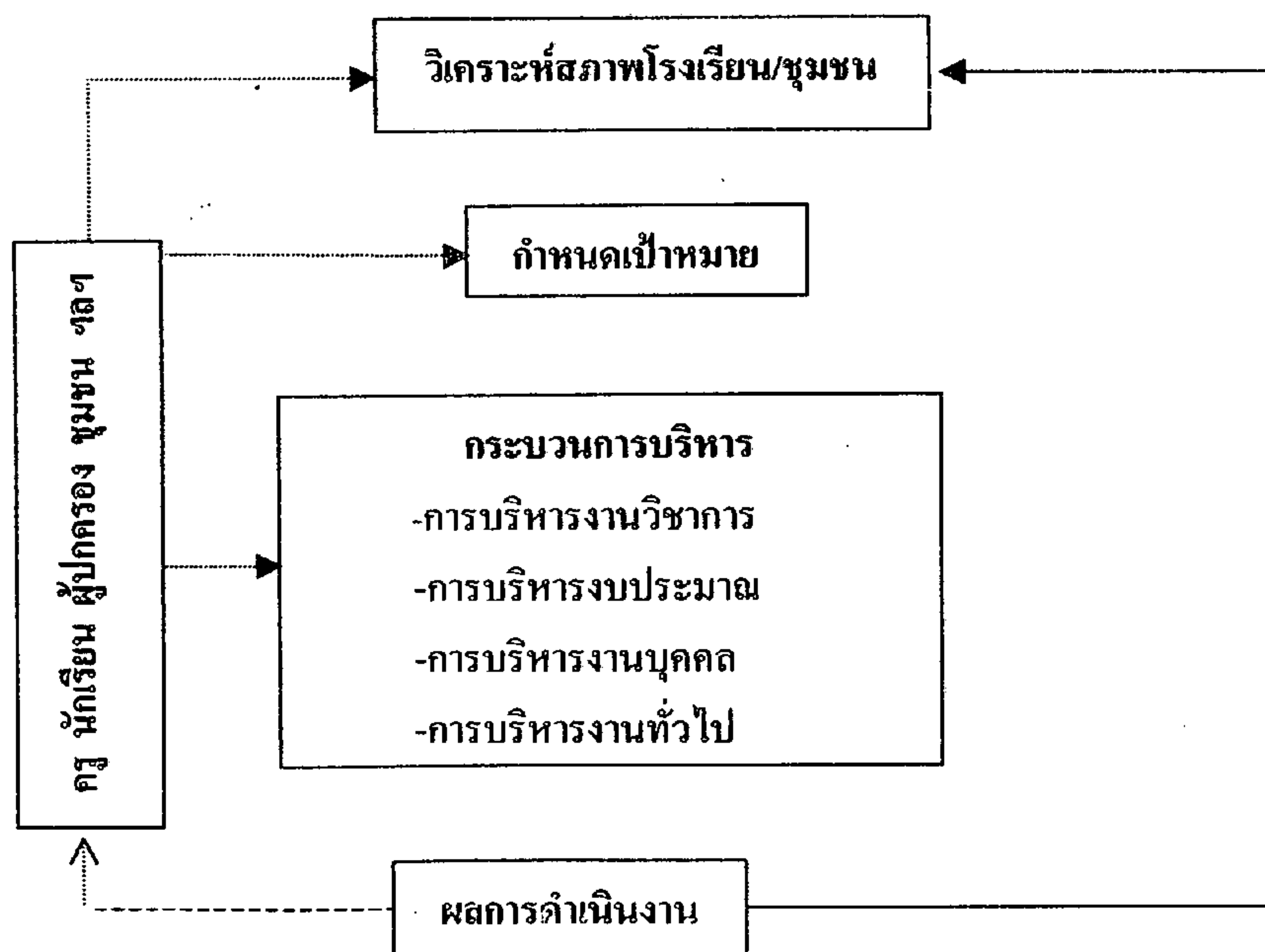
เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 237) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึงรูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน นอกจากความหมายที่กล่าวมานี้ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 237) ยังได้แสดงถึงระดับความผูกพันให้เห็นชัดเจนด้วยภาพประกอบ ดังนี้

การมีส่วนร่วม (Participation) ➡ ความเกี่ยวข้องผูกพัน (Involvement) ➡ ข้อผูกมัดหรือตกลงใจร่วมกัน (Commitment)

ภาพประกอบ 3 ระดับความผูกพัน

ที่มา : เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ*. หน้า 237.

สัมฤทธิ์ กาเพ็ง (2545 : 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไว้ดังนี้ คือเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้ตามลำพังคนเดียว กอปรกับในปัจจุบันมีกระแสของการมีส่วนร่วม การตรวจสอบ และความโปร่งใสในการดำเนินงาน ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนในการจัดการศึกษา โดยควรให้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบและเป็นเจ้าขององค์กร อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหาร ทั้งยังเป็นการแบ่งเบาภาระโรงเรียนได้อีกด้วย ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

ที่มา : สัมฤทธิ์ กาเพ็ง. (2545 , ตุลาคม - พฤศจิกายน). "รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา," *วารสารข้าราชการครู*. 22 (1) : 12 .

4.3 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีหลายรูปแบบ ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 :) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและ โรงเรียน เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ในโรงเรียนมีกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนและโรงเรียนร่วมกันในการจัดการศึกษาก่อนข้างชัดเจน แต่บางกิจกรรมการมีส่วนร่วมน้อยและไม่ชัดเจน และได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้คือ

4.3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

(Educational Resource Mobilization) เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากคนภายในชุมชนหรือนอกชุมชนค่อนข้างมาก ทำให้ผู้นำชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนตลอดมา และมีลักษณะของการมีส่วนร่วมกันในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. แหล่งทรัพยากร มักจะได้แก่ คหบดีในท้องถิ่น ญาติของข้าราชการระดับสูง ที่เกี่ยวกับโรงเรียน เจ้าอาวาส ลูกศิษย์ของเจ้าอาวาส ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า องค์กรการกุศลต่างๆและคนในชุมชน

2. วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โรงเรียนอาจจะใช้

วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาหลายวิธี ได้แก่ การขอบริจาค จากแหล่งทรัพยากร ทั้งในชุมชนและนอก ชุมชน ซึ่งในกรณีนี้มักจะใช้ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่จำเป็นและต้องการเงินสูง เช่น การสร้างอาคาร การซื้อที่ดินเพื่อขยายบริเวณโรงเรียน การขอบริจาคคอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และสื่อการเรียนรู้เพื่อการปฏิรูปการศึกษาเป็นต้น

การจัดกิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนและชุมชนอาจจะร่วมกันจัด เช่น การทอดผ้าป่า ซึ่งโรงเรียนอาจจัดขึ้นที่โรงเรียน โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธานในการจัดการทอดผ้าป่าเพื่อระดมทรัพยากรการศึกษาเข้าโรงเรียน โดยโรงเรียนจัดการเตรียมองค์ผ้าป่าและกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีไทยเป็นต้น

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน โรงเรียนอาจจะระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น การขอบริจาคสิ่งของ อาหาร ถ้วยรางวัล หรือเสื้อผ้า เพื่อเป็นรางวัลให้เด็กในงานกีฬาสี งานวันประถมศึกษา วันเด็ก และการจัดวิ่งมาราธอนประจำปี

ส่วนที่สอง นำไปใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนและการจัดตั้งกองทุนครู และกองทุนเพื่อการศึกษาของนักเรียนสำหรับการตั้งกองทุนในโรงเรียน

3. กระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (Educational Resource Mobilization Process) โดยทั่วไปโรงเรียนมีกระบวนการในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในกรณีการขอบริจาคทรัพยากรเป็นจำนวนมากจากผู้ที่มีฐานะดี เช่น การระดมทรัพยากรเพื่อการสร้างอาคารเรียน สร้างห้องประชุมโรงเรียน หรือจัดซื้อที่ดินให้โรงเรียน

4.3.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรท้องถิ่น

องค์กรท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชนและมีความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในชุมชนที่สำคัญองค์กรหนึ่งคือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. ซึ่งเป็นองค์กรท้องถิ่นที่มีลักษณะของการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น และมีโครงสร้างอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนในลักษณะของการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพราะประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นสมาชิกของ อบต. อาจได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนและกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามความต้องการของชุมชนได้ และองค์การบริหารส่วนตำบลก็มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 ที่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมการศึกษาในชุมชน สามารถทำได้โดยการตั้งงบประมาณเป็นเงินอุดหนุน กิจกรรมการเรียนการสอน อุดหนุนอาหารกลางวัน อาหารเสริมของนักเรียน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ควรให้เงินอุดหนุนในกิจการที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของเด็กนักเรียนโดยตรง ส่วนการประสานงานนั้นพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ อบต. ประสานงานกับโรงเรียนในเขตตำบล เพื่อเสนอความต้องการให้ อบต. พิจารณา สนับสนุนและส่งเสริม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 25-27 ; ศุภชัย ยาวะประภาส. 2540 : 11-12)

4.3.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา

กองทุนการศึกษาในโรงเรียน ควรเป็นการตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของคนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ช่วยในการพัฒนาครูและโรงเรียน รวมทั้งช่วยเหลือครู กองทุนที่น่าสนใจเพราะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมาก คือ กองทุนการศึกษา ซึ่งเป็นกองทุนที่ตั้งขึ้น โดยการนำเงินบริจาคมาตั้งเป็นกองทุน และนำไปฝากกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่จังหวัดแล้วนำเงินปันผลมาเป็นทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียน โดยทั่วไปแล้วผู้บริจาคจะแจ้งความจำนงค์ที่จะบริจาคทรัพยากรจำนวนหนึ่งให้ทางโรงเรียน

ซึ่งโรงเรียนควรส่งผู้นำชุมชนที่ผู้บริจาคเชื่อถือไปประสานงาน โดยนำหลักฐานการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนในแต่ละปีไปให้ผู้บริจาคดู และเมื่อได้รับเงินบริจาคมา โรงเรียนควรแสดงความโปร่งใสในการจัดการกับเงินบริจาคส่วนนี้โดยการแสดงหลักฐานการใช้จ่ายเงินแก่ผู้บริจาคเป็นระยะ และตอบแทนผู้บริจาคด้วยการมอบเกียรติบัตรในงานประจำปีของโรงเรียน ส่วนการนำเงินของกองทุนไปใช้ทุกครั้งต้องได้รับการอนุมัติจากกรรมการสถานศึกษาก่อนโดยทั่วไปแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมในการตั้งกองทุนการศึกษา มักจะดำเนินการดังนี้

1. การนำเงินบริจาคของประชาชนเป็นกองทุนการศึกษา
2. การประชาสัมพันธ์การตั้งกองทุนการศึกษาของโรงเรียน

ในที่ประชุมของประชาชนผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การดำเนินการของกองทุนการศึกษาให้ประชาชนในชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง

3. การดำเนินการเพื่อให้การบริจาคทรัพยากรเพื่อเข้ากองทุนการศึกษาเป็นธรรมเนียมของคนในชุมชน เช่น การสร้างข้อตกลงหรือการบริจาคทรัพยากรเข้ากองทุนการศึกษาทุกครั้งเมื่อมีการทำบุญงานศพหรือในการฉาบฉวยกิจศพ

4. การประชาสัมพันธ์การบริจาคของบุคคลในชุมชนทางหอกระจายข่าวของชุมชน

5. การมอบเกียรติบัตร เพื่อเป็นการยกย่องชมเชย ในความเสียสละในงานประจำปีของโรงเรียน

การตั้งกองทุนในโรงเรียน เป็นรูปแบบหนึ่งของการระดมทรัพยากรเพื่อเสาะหาทรัพยากรมาใช้ในโรงเรียน ทั้งในกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาโรงเรียนและการช่วยเหลือทั้งครูและ นักเรียน และเป็นกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในรูปแบบของการบริจาคตามโอกาสที่เหมาะสมและการยอมรับของผู้ปกครองนักเรียนผ่านนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งแม้จะเป็นการมีส่วนร่วมโดยการบริจาคแต่ก็นับได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน (Induced Participation) จากกลุ่มผู้นำชุมชนในชุมชน คณะครู และ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนเองที่ต้องการให้ยอดเงินฝากในสหกรณ์ออมทรัพย์ของตนเองสูงขึ้น

4.3.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนทั่วไปจะมีการแบ่งการบริหารภายในโรงเรียนออกเป็น 6 งาน ซึ่ง 1 ใน 6 งานนั้นคือ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งทางโรงเรียนมักจะมอบหมายให้คณะครูที่พักอยู่ในชุมชนและครูที่คุ้นเคยกับคนในชุมชนพอสมควรเป็นผู้ทำ

หน้าที่นี้ โดยการเป็นผู้แทนของทางโรงเรียนไปร่วมงานในชุมชนและประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน โดยผู้บริหาร โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน โดยการอาศัยผู้นำชุมชนที่มีวัยใกล้เคียงกับผู้บริหารและครูเป็นผู้เชื่อมโยงผู้บริหาร โรงเรียนกับคนในชุมชนให้รู้จักกัน มีความสัมพันธ์กันและสนิทสนมกันที่สุดในที่สุด นอกจากนี้ อาจจะออกจุลสารรายเดือนของโรงเรียนเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนนี้ ผู้นำชุมชนและประชาชนจะรู้สึกพึงพอใจหากเห็นว่า คณะครูสามารถเข้ากับชาวบ้านได้ดี เวลาไปร่วมงานในชุมชนไม่เรียกร้องให้ชาวบ้านต้อนรับเป็นกรณีพิเศษแตกต่างไปจาก ชาวบ้านทั่วไป และความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนนี้เองที่จะทำให้คนในชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนดีขึ้น แม้แต่ในเรื่องของการปรับปรุงโรงเรียนเมื่อคนในชุมชนไปพบสิ่งที่โรงเรียนอื่นทำและเห็นว่าดีก็จะมาเสนอความคิดให้ทางโรงเรียนนำมาปฏิบัติ

นอกจากนี้โรงเรียนควรมีช่องทางสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การประกาศข่าวความเคลื่อนไหวของโรงเรียน การขอความร่วมมือให้เจ้าอาวาสแจ้งข่าวหรือการขอความร่วมมือของโรงเรียนจากชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ในวันพระหรือในงานสำคัญทางศาสนาของวัด ที่มีคนมาร่วมทำบุญมากโดยทั่วไปพบว่า กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 90) มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

(1) การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะครูในโรงเรียนให้มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมนี้ โดยมักจะเลือกคณะครูที่เป็นคนในชุมชน มีนิสัยเข้ากับคนง่ายให้ทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

(2) สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีวัยใกล้เคียงกันให้มาร่วมเป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ในโรงเรียน

(3) ติดต่อเพื่อรายงานการทำงานของโรงเรียนให้ทราบและเชิญมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

(4) จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน

(5) เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์มาพบปะหรือไปพบปะกับเครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการสม่ำเสมอ

(6) ไปร่วมงานในชุมชนทุกครั้ง

5. การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่กำหนดไว้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องรับรู้บทบาทของตนและรอบรู้ในเรื่องของการจัดการศึกษาพอสมควรเพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานโรงเรียน

5.1. การบริหารงานโรงเรียนระดับประถมศึกษา

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาภาคบังคับที่รัฐมุ่งเพื่อให้เด็กวัยเรียนได้รับการศึกษาทุกคน เรียนจบหลักสูตร ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลากหลาย แต่หน่วยงานหลัก คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2523 ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2516 (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2523 เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักที่สำคัญคือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อันเป็นการศึกษาภาคบังคับให้เด็กไทยทุกคนที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2533 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539:7) โดยมีหน่วยงานในสังกัดรับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน

การดำเนินการจัดการศึกษาช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา มีรายละเอียด (วุฒิ สุวรรณรังษี.2540 : 10-13) โดยสรุปดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับอนุบาลให้กับเด็กที่มีอายุระหว่าง 3-5ขวบ ให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามศักยภาพโดยจัดเตรียมห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ ของเล่น อาหารกลางวันและอาหารเสริม(นม)และครูผู้อบรมเลี้ยงดูให้มีความพร้อม โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น

2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้แก่เด็กทุกคน และพร้อมส่งเสริมให้เด็กได้เรียนจนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

3. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีมาตรฐาน โดยมุ่งปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม จัดให้มีน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดตลอดปี จัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและการประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง พร้อมทั้งพัฒนาครูให้เป็นผู้มี ความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ดูแลเอาใจใส่เด็ก นักเรียนอยู่เสมอ

4. จัดให้มีคณะกรรมการโรงเรียน โดยให้หน่วยงานหรือองค์กรท้องถิ่นและ ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พร้อมทั้งสนับสนุนช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาการ ศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

5. ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการนิเทศการศึกษา โดยเน้นการ กระจายอำนาจให้โรงเรียนสามารถบริหารงานได้ด้วยความสามารถ และให้คณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มบุคคล องค์กรในชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและการดำเนินการ

6. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลให้มีผลต่อการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น โดยสรรหาครู ในวิชาที่ขาดแคลน พัฒนาครูและบุคลากรในสังกัดให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐาน

7. จัดสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างความภูมิใจให้กับบุคลากร และให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข

8. ให้สำนักงานทุกระดับได้พัฒนา ปรับปรุงการบริหารและการจัดการ โดยใช้ เทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ได้มาตรฐานและทันสมัย

9. ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้ทุกโรงเรียนได้รับประกัน คุณภาพการศึกษาและมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

การประถมศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคง และความก้าวหน้าของชาติ เพราะประชาชนส่วนใหญ่สิ้นสุดการศึกษาในระบบโรงเรียนในระดับการศึกษานี้ ถ้าการประถม ศึกษาดีมีคุณภาพ ก็หมายถึงประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณภาพด้วย โรงเรียนประถมศึกษาจึง เป็นหน่วยงานทางการศึกษาอันสำคัญที่สุด โดยมีครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการในฐานะ ผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุด ในการบริหารงานโรงเรียนตามภารกิจ ซึ่งแคมป์เบลล์และคนอื่นๆ (Campbell and others. 1987 : 116 - 149) ได้สรุปภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารจะต้องศึกษาลักษณะของ ชุมชน ความต้องการของชุมชน การประชาสัมพันธ์ข้อมูลของโรงเรียนต่อชุมชน บทบาทของ โรงเรียนต่อชุมชน และบทบาทขององค์กรต่างๆในชุมชน

2. งานวิชาการในกิจกรรมขององค์การต่างๆในชุมชน เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา การกำหนดโปรแกรมการเรียนการสอน หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การจัดและเลือกใช้สื่อประกอบหลักสูตร และการประเมินผลการเรียนการสอน

3. งานกิจการนักเรียน เป็นการจัดการของผู้บริหาร โรงเรียนด้านกิจการนักเรียน การจัดองค์การของนักเรียน ระเบียบและทะเบียนต่างๆ งานบริการนักเรียน การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียน

4. การบริหารงานบุคคล ความสำเร็จหรือล้มเหลวในการบริหารของผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับการบริหารงานบุคคล การดูแลรับผิดชอบนโยบายด้านบุคคล การวิเคราะห์อัตราากำลัง การคัดเลือกบุคคลทำงาน การนิเทศ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

5. การบริหารงานอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป็นเรื่อง que ผู้บริหาร โรงเรียน จะต้องเอาใจใส่เกี่ยวกับการวางแผนงานด้านอาคารสถานที่ การพัฒนาและการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การพัฒนาและการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน

6. การบริหารงานการเงินและงานธุรการ เป็นงานที่สำคัญซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจตั้งแต่การกำหนดงบประมาณใช้จ่ายงานสารบัญ งานประชาสัมพันธ์ และงานพัสดุครุภัณฑ์

คิมโบร (ประยูร ตรีชัย. 2544 : 15 ; อ้างอิงจาก Kimbrough. 1988 : 44) กล่าวถึงภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนว่ามี 8 ด้าน คือ

1. การเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร
2. การบริหารนักเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. การบริหารบุคคล
5. การบริหารอาคารสถานที่
6. การบริการชุมชน
7. การจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารงาน
8. การบริหารงบประมาณ

โจนส์ และคนอื่นๆ (บุญเรือน หมั่นทรัพย์. 2538 : 37 ; อ้างอิงจาก Jones and others. 1969 : 176 - 183) ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับสมาคมวิชาชีพของตน รู้จักผลิตและใช้งานวิจัยเพื่อ

ประโยชน์ทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของโรงเรียนย่อมเหนือกว่าจุดมุ่งหมายของตนเอง รู้จักใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เป็นผู้มีจริยธรรมและคุณธรรม มีความเชื่อมั่นและเชื่อในศักดิ์ศรีของเพื่อนร่วมงาน รู้จักวิธีที่จะขอคำปรึกษาจากบุคคลอื่น ห่วงใยสวัสดิการของเพื่อนร่วมงาน มีความศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง

2. เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นโรงเรียนควรบริการสังคมและให้สังคมได้ช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนด้วย

3. เป็นผู้นำในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษาและวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนอาคารสถานที่ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสะดวกและเกิดประโยชน์สูงสุด ต้องสนใจเกี่ยวกับการวิจัยวิทยาการใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน

4. เป็นผู้นำที่สนใจต่อการประเมินผลงานของตนเอง ผู้บริหารโรงเรียนมิใช่มิหน้าที่ปฏิบัติงานประจำวันเท่านั้น ยังต้องมีความเป็นผู้โน้มน้าวผู้อื่นให้ทำงานอีกด้วย พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนให้ก้าวหน้าขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องประเมินบทบาทและปรับปรุงบทบาทของตนเองอยู่เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 4) ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา 6 งาน ได้แก่

1. การบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสนใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักปรับปรุงตนเองให้รู้และเข้าใจงานวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูในทางวิชาการได้

2. การบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารงานบุคลากรซึ่งเป็นการกิจสำคัญอีกด้านหนึ่ง การบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถใช้ทรัพยากรบุคคลเท่าที่มีอยู่เป็นกำลังสำคัญในการบริหารงานด้านอื่นๆ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

3. การบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งมวลยกเว้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน วัตถุประสงค์ของการบริหารงานกิจการนักเรียนก็เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้บรรลุผลยิ่งขึ้น

4. การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุซึ่งเป็นงานประสานและสนับสนุนงานอื่นๆ ให้สามารถดำเนิน ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วยความราบรื่น

5. การบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และการประเมินการใช้อาคารสถานที่

6. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียนจัดให้บริการชุมชนด้านต่างๆ การรับความช่วยเหลือจากชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ การจัดตั้งกลุ่มชมรม สมาคม มูลนิธิ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์

จากขอบข่ายงานการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีขอบข่ายการบริหารงาน 6 ด้านได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนั้นในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเพียงลำพังคนเดียวย่อมไม่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ยึดตามแนวระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 13 (7) คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 การบริหารงานด้านวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ คือแนวปฏิบัติต่างๆเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 16 – 19) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานด้านวิชาการ ว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน และได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการว่าประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษาความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจดยละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตาม

หลักสูตร บันทึกการสอนเป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุง การเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษานั้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 :10 – 14) กำหนดว่า งานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ในหลักการบริหารงานด้านวิชาการ สามารถเป็นผู้นำของครูด้านงานวิชาการได้ งานวิชาการมีขอบข่ายดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานด้านการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานวัดผลและประเมินผล
5. งานห้องสมุด
6. งานนิเทศภายใน
7. งานอบรมทางวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้งานวิชาการดังกล่าวดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรทราบแนวทางปฏิบัติซึ่งอาจนำไปพิจารณาดำเนินการหรือเลือกดำเนินการในส่วนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนในความรับผิดชอบของตน ดังต่อไปนี้

5.1.1.1 งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

การดำเนินงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น โรงเรียนต้องสนับสนุนส่งเสริมและช่วยเหลือให้ครูได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร หากมีปัญหาควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 5) ได้ระบุถึงบทบาทในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ดังนี้

1. จัดให้มีหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แนวการสอน กำหนดการสอน คู่มือครู แผนการสอน ให้เพียงพอและครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียน
2. ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน ตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ตลอดจนถึงการวัดผลประเมินผล โดยอาจตั้งเป็นคณะทำงาน ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และครูผู้สอน
3. วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนเพื่อชี้แจงแนะนำ ทบทวนหลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนลงมือสอน

4. นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลการนำหลักสูตร ไปใช้โดยพิจารณาจากรายงานต่าง ๆ เช่น บันทึกการสังเกตการสอน แผนการสอน บันทึกการสอน คุณภาพและความรู้ความสามารถของนักเรียน

5. ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยวิเคราะห์ ปัญหาและสาเหตุทั้งในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียนและในส่วนของปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

6. พัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่เสมอโดยเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม ฟังการอภิปราย หรือสนทนาร่วมกับผู้มีความรู้ ด้านหลักสูตรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.1.1.2 งานการเรียนการสอน

1. จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ สำหรับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำแผนการสอนเอง ผู้บริหาร ต้องเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูจัดทำและติดตามการนำไปใช้ด้วย

2. จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึง จัดวัสดุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอตามความจำเป็น

3. จัดสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน

4. ตรวจสอบการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับ อัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกชั้นเรียนและให้มีตารางสอนรวมของโรงเรียน ด้วย

5. จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่ สนับสนุนการสอน เช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอ ทุกระดับชั้นและทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยสำรวจความขาดแคลนและความต้องการ

6. จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถประสบการณ์และความถนัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้จัดตามความสมัครใจ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับนักเรียนด้วย

7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการตรวจแผนการสอน หรือ บันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ

8. เชื่อมชั้นเรียน หรือสังเกตการสอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานไว้

9. จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดหรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงานโดยมีการบันทึก

มอบหมายงานและบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

10. ติดตามช่วยเหลือพิเศษ ช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครู ให้ขวัญกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

11. เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอน ให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ และเลือกกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน โรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี

5.1.1.3 งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1. จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน แก่ครูอย่างเพียงพอและครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการสำรวจความต้องการ วางแผนเพื่อจัดหาและดำเนินการจัดหา บริการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำรู้จักใช้ และรู้จักบำรุงรักษาสื่อการสอนให้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน

3. จัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งผลิตและบริการสื่อแก่ครูผู้สอน

4. ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์สื่อหรือวิธีการใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานทางวิชาการ

5. แสวงหาแหล่งวิทยาการที่เป็นสื่อการสอนในชุมชนหรือท้องถิ่น เช่น บุคลากรสถานที่ประกอบการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

6. จัดให้มีการติดตาม และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการสังเกตการสอน การดูแผนการสอน บันทึกการสอน สถิติการยืมสื่อ ฯลฯ

5.1.1.4 งานวัดผลและประเมินผล

1. ศึกษาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2534 และให้สะดวกต่อการนำไปใช้

2. ศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบการวัดผลให้ละเอียดลึกซึ้ง สามารถอธิบายหรือชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจและปฏิบัติได้

3. จัดให้มีการวัดผล และประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้

4. วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลและประเมินผล และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน
 5. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบฟอร์ม เครื่องมือที่จำเป็นเพื่อให้ดำเนินงานวัดผลและประเมินผลให้พร้อมและเพียงพอ
 6. จัดสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ปรับปรุงการสร้างข้อสอบของครูให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมให้ความรู้ ประชุมปฏิบัติการจัดสร้างข้อสอบ
 7. ให้มีคณะกรรมการวัดผลของโรงเรียน เพื่อพิจารณาการเลื่อนชั้น หรือการซ้ำชั้นของนักเรียน
 8. จัดให้มีครูซึ่งมีพื้นความรู้ด้านสถิติพอสมควร ทำหน้าที่วัดผลและประเมินผล
 9. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกระดับชั้นเรียน และนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน
 10. ติดตามและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น สมุดประจำชั้น สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
 11. จัดทำผลการประเมินแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน ทุกชั้น ทุกคน และทุกกลุ่มประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนสามารถตรวจสอบความสามารถของตนเองได้ด้วย
- 5.1.1.5 งานห้องสมุด**
1. จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือที่เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
 2. จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดให้เพียงพอ เช่น ตู้หรือชั้นวางหนังสือ ตู้บัตรรายการ โต๊ะอ่านหนังสือ เป็นต้น
 3. จัดให้มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบงานห้องสมุด
 4. จัดหาหนังสือห้องสมุดให้เพียงพอ
 5. จัดทำทะเบียนหนังสือ สถิติการใช้บริการและการยืมหนังสืออย่างมีระบบและเป็นปัจจุบัน
 6. แสวงหาแหล่งทรัพยากรเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุด
 7. สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้ห้องสมุดในการพัฒนาการเรียนการสอน
 8. ติดตามและดูแลการดำเนินงานของห้องสมุด เมื่อพบปัญหาให้หาทางช่วยเหลือแก้ไข

9. จัดกิจกรรมห้องสมุดเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านกิจกรรมวันสำคัญ ต่าง ๆ

10. ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา

5.1.1.6 งานนิเทศภายใน

1. ศึกษาและทำความเข้าใจถึงหลักการและวิธีการปฏิบัติในการนิเทศภายในให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการ

2. สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู เพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน

3. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าสายชั้น และคณะครูที่มีความเหมาะสมร่วมเป็นกรรมการ

4. ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน ตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- 2) การวางแผน
- 3) การสร้างเครื่องมือ
- 4) การปฏิบัติการนิเทศ
- 5) การประเมินผลการนิเทศ

5. จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ

6. ดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนด โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจน

7. เลือกใช้กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ

8. เชื่อมชั้นเรียน สังเกตการสอน เพื่อทราบปัญหาและพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยมีแบบบันทึกการสังเกตการสอน

9. จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและพัฒนาการเรียนการสอน

10. จัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการนิเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

1.1.1.7 งานประชุมอบรมทางวิชาการ

- 1.ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเพื่อวางแผนกำหนดเรื่องที่จะประชุม อบรม
2. จัดให้มีการประชุม อบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาของงานวิชาการในโรงเรียน โดยครูผู้มีความรู้ความสามารถในโรงเรียน หรือเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากร
3. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสไปเข้ารับการประชุมอบรมทางวิชาการที่สถาบันหรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นเพื่อนำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาการเรียนการสอน
4. สนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรเพื่อจัดประชุมอบรมทางวิชาการ
5. ประเมินผลการประชุมอบรมทุกครั้ง แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอน และการประชุมอบรมต่อไป
6. ให้มีการรายงานผลการไปประชุมอบรม หรือสัมมนาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการทุกครั้ง
7. จัดงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดประชุมอบรม และอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินงานทุกครั้ง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดค่านิยม นโยบาย และการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในงานด้านหลักสูตร การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการร่วมประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและการสนับสนุนงานห้องสมุดโรงเรียน

5.1.2 การบริหารงบประมาณ

งบประมาณนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งในการบริหารองค์กร หน่วยงานต่างๆ ให้สำเร็จบรรลุจุดประสงค์ หรือเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ การบริหารงบประมาณจึงมีส่วนสำคัญที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีความรู้ความเข้าใจระบบการเงินของโรงเรียน เพื่อให้การบริหารงานโรงเรียนด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.2.1 ความหมายของงบประมาณ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2529 ให้ความหมายคำว่า “งบประมาณ” หมายถึง บัญชีหรือจำนวนเงินที่รวม กะ กำหนดรายรับรายจ่ายเงิน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2529 : 205)

งบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเตล็ดที่แสดงออกในรูปตัวเงินแสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมดภายใต้ระยะเวลาหนึ่ง มีการระบุถึงนโยบาย แผนงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

กำหนดไว้ล่วงหน้า ตลอดจนการประมาณการค่าใช้จ่าย และทรัพยากรที่จำเป็น สำหรับการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามระยะเวลาที่กำหนด (พวงมณี ชัยเสรี. 2532 : 14)

งบประมาณคือ เอกสารอย่างหนึ่งประกอบด้วยข้อความและตัวเลข ซึ่งเสนอขอรายจ่าย เพื่อบริหารการและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ข้อความจะพรรณนาถึงรายการที่ใช้จ่าย (เช่น เงินเดือน ครุภัณฑ์ ค่าใช้สอย) หรือวัตถุประสงค์ เช่น การเศรษฐกิจ การศึกษา การป้องกันประเทศ) และมีตัวเลขแนบอยู่ด้วยทุกรายการ หรือทุกวัตถุประสงค์ หรืองบประมาณ คือแผนเบ็ดเตล็ด ซึ่งแสดงออกในรูปของตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเวลาหนึ่งแผนนี้จะรวมถึงการประมาณการ กิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน (บวร ประพตติ. 2530 : 2)

งบประมาณ (Budget) เป็นแผนที่ครอบคลุมทุก ๆ ขั้นตอน (Phases) และลักษณะของการปฏิบัติงานสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดแน่นอนลงไป ดังนั้นงบประมาณจึงเป็นการแสดงออกอย่างเป็นทางการถึงนโยบายแผนงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้แล้วล่วงหน้าโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์การ หน่วยงาน/รัฐบาล (ไกรยุทธ ชิริตยาภินันท์. 2528 : 7)

กล่าวสรุปโดย งบประมาณ หมายถึง แผนการปฏิบัติงานในรอบระยะเวลาหนึ่งของหน่วยงานรัฐบาล โดยปกติมีระยะเวลาภายใน 1 ปี ซึ่งแสดงถึงจำนวนเงินที่ประมาณว่าจะใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน รวมถึงการแสวงหาแหล่งที่มาและวิธีที่จะหาเงินไว้ใช้จ่าย เพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน

5.1.2.2 การบริหารการเงินและการบัญชี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 45-46) การบริหารงานการเงินถือเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารกิจกรรมของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารเงินได้ราบรื่น เนื้อหาจึงกำหนดเป็นสองส่วนได้แก่ (1) เนื้อหาที่เป็นความรู้ความเข้าใจจะเสนอเนื้อหาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญด้านการเงินและการบัญชี (2) เนื้อหาที่เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ เอกสาร และระบบควบคุมตรวจสอบ

เนื้อหาสาระที่กล่าวไว้นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาคิดตามความเกี่ยวข้องด้านการเงินและการบัญชีในเรื่องระเบียบ คำสั่ง หนังสือสั่งการ เกณฑ์และเงื่อนไขอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย สิ่งที่จะมองข้ามเสียไม่ได้ก็คือ การดูแล กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรไว้ใจบุคลากรการเงินให้ดูแลรับผิดชอบการเงินการบัญชีเบ็ดเสร็จเพียงผู้เดียว ควรดำเนินการในรูปคณะกรรมการ ซึ่งก็ได้เสนอแนะไว้แล้วในเรื่องการควบคุมและ

การตรวจสอบ ข้อที่พึงสังวรสำหรับการลงนามรับเงิน คือ ไม่ควรกรอกข้อความและ/หรือลงนามรับเงินเป็นการล่วงหน้าในเอกสารการเงินทั้งที่ยังไม่ได้รับเงิน เพราะการลงนามถือว่าได้แสดงเจตนาเป็นหลักฐานปรากฏแล้ว

5.1.2.3 การบริหารงานการเงินโรงเรียน

งานการเงินเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหาร โรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับเพื่อตอบสนองการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ขอบข่ายงานการเงินในโรงเรียนประถมศึกษาและสาระสำคัญของงานการเงิน มีดังนี้

1. ขอบข่ายงานการเงินในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกได้ดังนี้

1) เงินงบประมาณ หมายถึงเงินที่ที่ราชการจัดสรรให้แก่ส่วนราชการและอนุญาตให้จ่าย ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เงินงบประมาณจำแนกตามประเภทตามลักษณะรายจ่ายได้ 2 ลักษณะคือ รายจ่ายงบกลางและรายจ่ายส่วนราชการ

รายจ่ายงบกลาง ได้แก่

- (1) เงินเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ
- (2) เงินช่วยเหลือข้าราชการ
- (3) เงินช่วยค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้าง
- (4) เงินทดแทนสำหรับผู้ได้รับอันตรายในการรักษาความมั่นคง
- (5) เงินเลื่อนขั้นเลื่อนอันดับเงินเดือนและปรับวุฒิ
- (6) เงินปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการและลูกจ้าง

รายจ่ายของส่วนราชการ ประกอบด้วยหมวดเงิน 7 หมวดคือ

- (1) หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (2) หมวดค่าจ้างชั่วคราว
- (3) หมวดค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุ
- (4) หมวดทำสาธารณูปโภค
- (5) หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- (6) หมวดเงินอุดหนุน
- (7) หมวดรายจ่ายอื่น ๆ

2) เงินนอกงบประมาณ ได้แก่

- (1) เงินบำรุงการศึกษา
- (2) เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์
- (3) เงินบำรุงลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
- (4) เงินโครงการอาหารกลางวัน
- (5) เงินอื่น ๆ ที่กำหนดให้เป็นเงินนอกงบประมาณ

2) เงินรายได้แผ่นดิน หมายถึงเงินที่โรงเรียนรับไว้และจะต้องนำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดินตามข้อกำหนด และไม่ให้อำนาจการนั้น ๆ นำไปใช้จ่าย หรือหักไว้เพื่อการใด ๆ อาจจำแนกได้ดังนี้

- (1) เงินค่าขายของเบ็ดเตล็ด
- (2) เงินค่าธรรมเนียมเบ็ดเตล็ด
- (3) เงินค่าปรับอื่น ๆ
- (4) เงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน
- (5) เงินชดเชยค่าเสียหายจากการละเมิด
- (6) เงินรายได้เบ็ดเตล็ด
- (7) เงินค่าขายอาคารราชพัสดุและที่ดิน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาในขอบข่ายของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านของการกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการของการมีส่วนร่วมในการบริหารการเงินและงบประมาณของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาสัมพันธ์ ประสานงานในด้านการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่างๆ การระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาและร่วมประเมินผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน

5.1.3 การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลากรนับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของการบริหารองค์การ เพราะปัจจัยในการบริหารงานที่สำคัญ คือด้านบุคลากร ซึ่งมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลขององค์การมากกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ หลักการบริหารสมัยใหม่จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารงานบุคลากรขององค์การมากยิ่งขึ้น แม้จะมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้นเป็นลำดับในสังคมปัจจุบันแต่ถ้าการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรขาดประสิทธิภาพก็จะทำให้การพัฒนาองค์การของแต่ละองค์การตลอดรวมไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2537 : 1) ในขณะที่

อุทัย หิรัญโต (2531 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ว่า การบริหารงานบุคคล คือการปฏิบัติการเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือตัวเจ้าหน้าที่ในองค์การหนึ่ง นับตั้งแต่การสรรหาคนเข้าทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้าย การฝึกอบรม การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การปกครองบังคับบัญชา การดำเนินการทางวินัย การให้พ้นจากงานและการจ่ายบำเหน็จบำนาญเมื่อออกจากงานไปแล้ว ส่วน วิจิตร ศรีสอาน (2534 : 6) ได้สรุปสาระสำคัญของความหมายของการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้

1. การบริหารงานบุคคลเป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อใช้คนให้เหมาะสมกับงานตามวัตถุประสงค์และความต้องการของหน่วยงาน
 2. การบริหารงานบุคคลมีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่การแสวงหาและการเลือกสรรบุคลากรเข้าสู่หน่วยงานจนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงาน
 3. พิจารณาในแง่กระบวนการ การบริหารงานบุคคล จึงเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันเป็นลูกโซ่ ตั้งแต่การวางแผนนโยบาย การกำหนดแผนและความต้องการด้านบุคลากร การสรรหาการเลือกสรร การพัฒนา การโอนย้าย และการพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
- สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคลากรนั้นหมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคลากรในองค์การ เริ่มต้นแต่การวางแผนนโยบายให้ได้บุคลากรเข้ามาร่วมในองค์การ การพัฒนา การบำรุงรักษา การกำหนดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอน การย้าย และการให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

5.1.3.1 กระบวนการงานบริหารบุคคล

ประเสริฐ เชษฐพันธ์ (2542 : 121) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารบุคคลไว้ดังนี้

1. การวางแผนกำลังคน(Manpower Planning) หรือการจัดอัตรากำลัง ได้แก่ การที่จะกำหนดว่าโรงเรียนมีความจำเป็นต้องใช้ครู หรือผู้ที่ทำหน้าที่ต่างๆ เป็นจำนวนเท่าไรและจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร จึงจะสามารถให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปได้
2. การสรรหาหรือการรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน(Recruitment) ได้แก่ การที่จะเสาะหาแหล่งบุคคลที่มีคุณสมบัติตามต้องการที่จะใช้ปฏิบัติงาน
3. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน(Selection) หมายถึงการใช้วิธีการต่างๆ เพื่อเลือกบุคคลที่คิดว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุด ที่จะมาปฏิบัติงานในโรงเรียน
4. การนำเข้าสู่งาน(Indection)มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ ต้องการให้ผู้เข้ามาใหม่ได้รู้จักกับงานและองค์ประกอบต่างๆของโรงเรียน เพื่อให้การปรับตัวของผู้เข้ามาทำงานใหม่เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว อันจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น

5. การประเมินบุคลากร(Evaluation)หมายถึง การตรวจสอบและพิจารณาถึงผล
งานที่ได้ทำไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการที่จะปรับปรุงการทำงาน หรือเพื่อใช้เป็นรากฐานใน
การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

6. การพัฒนาบุคลากร(Development)หมายถึง การหาวิธีการส่งเสริมให้ผู้
ปฏิบัติงานอยู่ได้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เช่น ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น มีวิธีการ
ทำงานดีขึ้น

7. การตอบแทนบุคลากร(Compensation) หมายถึงการจัดหาสิ่งตอบแทนการ
ทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นรูปวัตถุ เช่น เงิน หรือสิทธิบางอย่างก็ได้

8. การสร้างความมั่นคงในการทำงานของบุคลากร(Security) หมายถึงการ
กำหนดมาตรฐานต่างๆ เพื่อสร้างความรู้สึกมั่นคงในอาชีพให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ความรู้สึกมั่นคงที่
จะไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้มีอำนาจในการปกครองบังคับบัญชา การกำหนดอายุการทำงาน เป็นต้น

9. การปกครองบังคับบัญชา(Commanding) ผู้บริหาร โรงเรียนย่อมมีหน้าที่
ปกครอง บังคับบัญชาบุคลากรในโรงเรียนทั้งหมดโดยตำแหน่ง คำว่าการบังคับบัญชามักจะมี
ความหมายไปในเชิงการใช้อำนาจบังคับบัญชาให้ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง
ตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการลงมา ซึ่งก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่เป็นความจริง แต่ผู้บังคับบัญชาที่ดีนั้นจะ
พยายามใช้อำนาจภายใน เช่น ความเชื่อถือศรัทธาที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีต่อผู้บังคับบัญชา มากกว่า
อำนาจภายนอก การสั่งงานก็เป็นเรื่องการสร้างความสำเร็จร่วมกันที่จะทำงานมากกว่าที่เป็นการ
กำหนดภาระหน้าที่ให้ทำ โดยไม่ต้องออกความคิดเห็นโต้แย้งแต่ประการใด

ความหมายของการปกครองบังคับบัญชาในโรงเรียน ควรเน้นความหมาย
ประเภทที่สองกล่าวคือ เป็นความสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ ดูแลความทุกข์สุข สร้างบรรยากาศที่ดี
ในการทำงาน

10. การให้พ้นจากงาน (Retire) เป็นกระบวนการบริหารบุคคลขั้นสุดท้าย
เพราะเป็นการที่บุคลากรในหน่วยงานพ้นจากหน้าที่ไป หรือหมดสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนนั้นๆ การ
พ้นจากงานอาจมาจากสาเหตุต่างๆกัน เช่น หน่วยงานเกิดภาวะขาดทุน ลดจำนวนคนล้นงาน มีการ
ยุบเลิกหน่วยงานย่อย ยุบเลิกอัตรา การทำงานหย่อนสมรรถภาพ คนทำงานขาดคุณสมบัติ หรือไม่
ผ่านการทดลองปฏิบัติงาน หรือกระทำความผิด ซึ่งสาเหตุเหล่านี้อาจก่อให้เกิดกรณีการพ้นจากงาน
แตกต่างกันไป เช่น การลาออก การเกษียณอายุ ทุพพลภาพ ถึงแก่กรรม หรือถูกดำเนินการทางวินัย

ในด้านการบริหารบุคคลนั้น ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน การร่วมประเมินการปฏิบัติ

งานของบุคคลกรในโรงเรียน การให้คำปรึกษาและการสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร

5.1.4 งานบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานหนึ่งที่สำคัญในการบริหารโรงเรียน โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับงานธุรการ การจัดสำนักงาน การจัดประชุม งานสวัสดิการ งานประชาสัมพันธ์และงานบริการซึ่งได้แนวคิดจากฝ่ายต่างๆดังนี้

การบริหารทั่วไป เป็นการจ้ดระบบการบริหารหน่วยงานให้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการแจกแจงงานในหน่วยงาน การมอบหมายงานให้กับบุคลากร การเตรียมงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 20)

การบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ การจ้ดระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการจัดการศึกษา การพัฒนานโยบายและวางแผนการจัดบริการการศึกษา การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม งานกิจการพิเศษ การประสานงานส่งเสริมและสนับสนุนส่วนราชการหน่วยจัดและสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในภารกิจการบริหารทั่วไป (โครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา. 2544 : 8) มีดังนี้คือ

1. การบริการและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
2. การจ้ดระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและจัดการเรียนการสอน
3. การส่งเสริมและการจัดบริการการศึกษา
4. การส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
5. การดำเนินงานกิจการพิเศษในเขตพื้นที่และสถานศึกษา
6. การจ้ดระบบการประกันคุณภาพ

งานบริหารทั่วไปในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยงานด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การวางแผนการบริหารงานทั่วไป สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ ได้มุ่งศึกษางานที่เกี่ยวข้องในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการบริหารงานทั่วไปคือ การวางแผนพัฒนาโรงเรียนและการประสานงานระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

~~5.14.1~~ การวางแผน

การวางแผนเป็นความพยายามขององค์กร และหน่วยงานในการกำหนด สิ่งที่จะต้องปฏิบัติ จัดทำเพื่อให้ตอบสนองต่อภารกิจ ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการให้ได้ ผลดีที่สุดด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่สุด มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ความจำกัดของ ทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในอนาคต โดยมุ่งความสำเร็จและการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญ ดังนั้นการวางแผนจึงมีผู้ให้ความหมายของการวางแผนดังนี้

คิลก บัญเรื่องรอด (2537 : 21) กล่าวว่า การวางแผนเป็นภาระกิจในการ บริหารงานที่มีทิศทางแน่นอน มีระบบมั่นคง และมีประสิทธิภาพ

วอลท์แมน (เพลินดา กะลัมพากร. 2544 : 34 ; อ้างอิงจาก วอลท์แมน (Waltman. 1981 : 271 – 288) ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนคือความพยายามขององค์กร ในการ กำหนดและจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การคาดคะเนถึงเงื่อนไขและทรัพยากรต่าง ๆ การ พิจารณาทางเลือกเพื่อใช้ทรัพยากรและการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งได้เสนอรูปแบบ การวางแผนเชิงระบบที่มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการศึกษากันอย่างกว้างขวาง การวางแผนเป็นการตกลงใจว่าจะอะไรที่ต้องทำ กำหนดว่าจะไปทางไหน ซึ่งต้องระบุสิ่งจำเป็นเพื่อให้ เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดจากการกระทำ และต้องมาก่อนการนำไปปฏิบัติ เป็นการ คาดหมายถึงผลสำเร็จที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณค่าและมีความเที่ยงตรง ประกอบไป ด้วยการระบุถึงความต้องการ การจัดลำดับของความต้องการ การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ การ ระบุทางเลือก การกำหนดยุทธศาสตร์และเครื่องมือ ตลอดจนวิธีการและแนวทางปฏิบัติ

สรุป ความหมายของการวางแผน หมายถึง เป็นความพยายามขององค์กร และหน่วยงานในการกำหนด สิ่งที่จะต้องปฏิบัติ จัดทำเพื่อให้ตอบสนองต่อภาระกิจ ตอบสนองต่อ ปัญหาและความต้องการให้ได้ผลดีที่สุด ด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่สุด มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ ความจำกัดของทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในอนาคต โดยมุ่งความสำเร็จและ การดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญ :

ความสำคัญของการวางแผน

นักทฤษฎีด้านการบริหาร จำนวนมาก ได้กำหนด ให้การวางแผน (Planning) อยู่ใน ขั้นตอนแรกของกระบวนการบริหารซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในการบริหารงานนั้น จะต้องดำเนินการ ด้านการวางแผนก่อนที่จะทำอย่างอื่นต่อไป ในการบริหาร การศึกษาการวางแผน เป็นสิ่งที่มีความ สำคัญมากตามที่นักวิชาการให้ความหมายดังนี้

คราฟท์และพาโดร (มัช สุขเอี่ยม. 2535 : 26 ; อ้างอิงจาก Kraft and Padro. 1972) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในกระบวนการบริหารการศึกษา

เปรียบได้กับหางเสือของเรือและเป็นทิศทางของนาวา การศึกษา หากไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนของการศึกษาแล้ว ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาในอนาคตจะเกิดขึ้นได้ก็โดยความบังเอิญเท่านั้น

การวางแผน เป็นภาระกิจแรกของการบริหาร ถ้าหน่วยงานได้มีการวางแผนที่ดี ตั้งแต่ต้นข้อมจะส่งผลให้การปฏิบัติประสบความสำเร็จตามคาดหวัง เพราะประสิทธิภาพและผลสำเร็จของการปฏิบัติงานนั้น ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่จะเกิดจากการที่หน่วยงานได้มีการวางแผนที่ดีไว้ตั้งแต่ต้น ดังนั้น การวางแผนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก สมควรที่หน่วยงานจะให้ความสนใจตั้งแต่ต้น ~~stop~~

หลักการวางแผนพัฒนาโรงเรียน

การวางแผนพัฒนาโรงเรียนนั้น มีขั้นตอนพื้นฐานที่ใช้ในการวางแผนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (อุทัย บุญประเสริฐ. 2538 : 17) ดังนี้คือ

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
2. การจัดทำแผน
3. การนำแผนไปปฏิบัติ
4. การติดตามประเมินผล

ประโยชน์ของการวางแผน

การวางแผนเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานที่การดำเนินการบริหารจะเกิดขึ้นในอนาคต ช่วยให้ผู้บริหารพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นการวางแผนมีประโยชน์ (ชาญชัย อาจิณสมาจาร. 2541) ดังนี้

1. การวางแผนก่อให้เกิดกิจกรรมที่มีระเบียบและมีวัตถุประสงค์แทนที่จะเป็น การกระทำที่ขาดทิศทาง การวางแผนจะก่อให้เกิดการทำงานที่ร่วมมือกัน และลดการเสี่ยงและความไม่แน่นอน ถ้าหากปราศจากการวางแผนกิจกรรมในระดับต่าง ๆ ขององค์การแล้วก็จะยากต่อการประสานงาน การวางแผนช่วยให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินไปด้วยความมีระเบียบ อันจะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้
2. การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้ทันกับพัฒนาการเหล่านั้น ซึ่งการวางแผนจะช่วยให้กระบวนการดังกล่าวประสบความสำเร็จ
3. การลงทุนส่วนใหญ่จะสูงมาก การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์อยู่ในลักษณะที่ทำให้เสื่อมราคาอยู่เรื่อย ดังนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งก่อนที่จะมีการลงทุนใด ๆ
4. เป้าหมายของการวางแผนจะได้มาตรฐานกับการปฏิบัติงานของพนักงานใน

บริษัท พนักงานจะมีความรู้สึผูกพันต่อการทำงานกับบริษัทดังนั้นเป้าหมายของการวางแผนจึงมีประโยชน์อย่างมากต่อการควบคุม เป็นพื้นฐานของการให้รางวัลกับคนที่ทำงานดีและดูแลการทำงานที่ไม่ดี

5. การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม หน้าที่อื่น ของผู้บริหาร อาทิ เช่น การจัดองค์การ การประสานงาน การควบคุมจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีการวางแผน มีผู้เชี่ยวชาญหลายคนได้เสนอแนะว่า เมื่อมีการรวบรวมแผนที่เป็นจริงและที่เป็นวิทยาศาสตร์แล้ว หน้าที่อื่น ๆ ของการบริหารสามารถทำได้ด้วยผู้บริหารระดับกลาง การวางแผนจึงเป็นสาระของกิจกรรมการบริหารทั้งหมด

6. การใช้ทรัพยากรและเครื่องอำนวยความสะดวกสามารถกระทำได้เพราะมีการวางแผนสิ่งดังกล่าวจะช่วยลดค่าใช้จ่ายและให้กำไรมากขึ้น

5.1.4.2 การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ตัวชี้วัดประการหนึ่งในเรื่อง ประสิทธิภาพของโรงเรียน จะพิจารณาได้จากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน ซึ่งชุมชนที่กล่าวรวมถึงบ้านและวัดด้วย

นอกจากโรงเรียนจะมีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับชุมชนและท้องถิ่นมากที่สุดแล้ว โรงเรียนยังมีลักษณะเป็นสถาบันทางสังคมระดับท้องถิ่นอีกด้วย ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำเนินการของโรงเรียนด้วยเหตุผลดังนี้ (สุวัฒน์ พุธเมธา. 2524 : 104 – 111)

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษแก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนักเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียน บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วย จึงถือว่าโรงเรียนให้การศึกษาโดยทางอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง

2. เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญของชุมชน เป็นสิ่งที่มีค่าของทุกคน ช่วยทำให้การเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น ดังนั้น ประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของโรงเรียน ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียนอาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน

3. ทำให้ครูกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันดี แต่ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กันจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาเช่น โรงเรียนและครูถูกกล่าวหาบ้าง ถูกตำหนิบ้าง

4. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่เป็นปัญหาคือการศึกษา ในชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีผู้ที่มีปัญหาไม่เข้าใจการศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ไม่ให้ความร่วมมือทางโรงเรียน ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชน จะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน จะต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนำไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้ และนอกจากโรงเรียนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลแล้ว ยังมุ่งพัฒนาชุมชนไปด้วย ดังนั้น หลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชนด้วย

6. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เป็นประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบันและวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมายด้วยกัน ทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ขอย่นนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้

7. ทำให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชนและปรับปรุงหลักฐานให้เหมาะสมกับชุมชน

ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายที่อาจกล่าวได้ว่า เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนด้วย ความมุ่งหมายที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน (หวน พันธุพันธ์. 2529 : 77) ดังนี้

1. เพื่อต้องการให้ชุมชนได้ทราบการดำเนินงาน ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวของโรงเรียน
2. เพื่อโรงเรียนจะได้ทราบข่าวความเคลื่อนไหวของชุมชน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน
3. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องสนใจและให้การสนับสนุนทางการศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมดูแลจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์แก่โรงเรียน

5. เพื่อส่งเสริมชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการวางแผนเป้าหมายของการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอน

6. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียนและชุมชน หรือท้องถิ่นของโรงเรียนให้เกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง

7. เพื่อโรงเรียนจะได้เสนอความรู้ความก้าวหน้า และแนวโน้มใหม่ ๆ ทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ

8. เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ และการร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน เช่น วัด อำเภอ หน่วยงานต่าง ๆ สำนักงานต่าง ๆ

9. เพื่อคลี่คลายข้อข้องใจ ช่วยทำให้ประชาชนเข้าใจ โรงเรียนในแง่ดี

10. เพื่อช่วยในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน

11. เน้นปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน

12. เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาให้ชุมชน โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคนรองมาจากครอบครัว โรงเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงและหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม

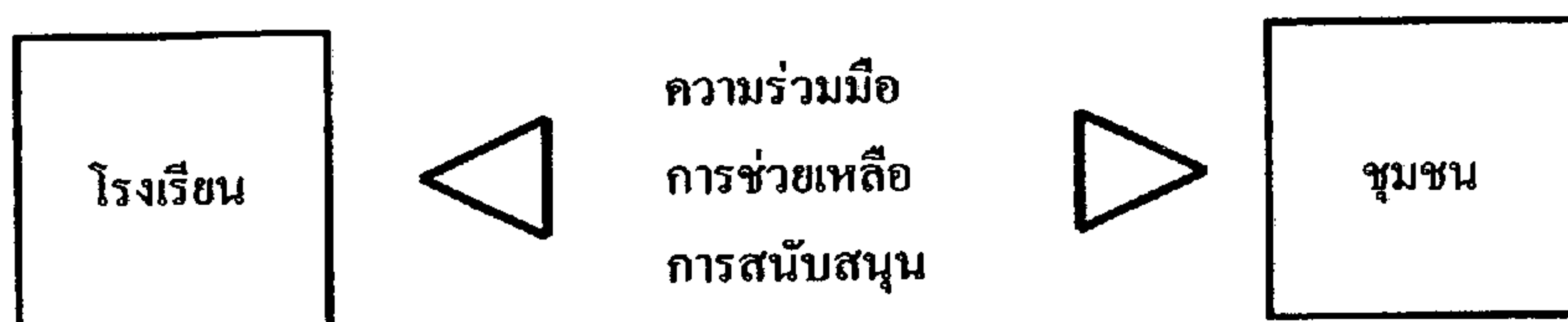
หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับดังนี้ (ปรีชา คัมภีรปกรณ. 2528 : 70)

1. รูปแบบของการให้ โรงเรียนเป็นผู้ให้บริการความรู้แนวความคิดอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชน เช่น การทำตัวเป็นตัวนำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน เป็นศูนย์วิชาการของชุมชน ศูนย์พัฒนาชุมชน ศูนย์ฝึกอบรมด้านวิชาชีพ เป็นต้น

2. รูปแบบของการรับ โรงเรียนเป็นผู้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งอาจเป็นได้หลายทาง เช่น ได้รับความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ดิน เงิน แรงงาน เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 2 ทางนี้ จะเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่มา : ปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2528). เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา. หน้า 70.

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียนในด้านการบริหารทั่วไปซึ่งเป็นในรูปแบบของการร่วมกำหนดนโยบายการปฏิบัติการ การวางแผนงานของโรงเรียน และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

5.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานการบริหารโรงเรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายและร่วมปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 36) ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป พอสรุปได้ดังนี้

5.2.1 ด้านงานวิชาการ

1. พิจารณาเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอให้สถานศึกษาไว้ใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำสาระหลักสูตร

5.2.2 ด้านงบประมาณ

1. สนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนหรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

2. สนับสนุนสิ่งต่างๆที่จะเป็นสื่อเครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่างๆ

3. ร่วมกำหนดแนวทางในระดมทรัพยากรต่างๆทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

1.ร่วมเป็นคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาระกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมการใช้วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้กับนักเรียน โดยจัดหาและเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรภายนอก

3. สนับสนุนและร่วมวางแผนในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ หาประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ

5.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

1. แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2. พิจารณากำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

3. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี

4. กำกับ ติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา

5.ร่วมและสนับสนุนการดำเนินการในการจัดข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการของโรงเรียน

6.สนับสนุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลนหรือมีความต้องการช่วยเหลือเป็นพิเศษเพื่อให้สามารถได้เรียนจนจบหลักสูตร

7.ร่วมพิจารณาความต้องการของเด็กพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

8. ศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้กับสถานศึกษา

9. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถานศึกษา ประสานสัมพันธ์กับชุมชนและองค์กรภายนอกให้เห็นความสำคัญของสถานศึกษาและใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและเป็นแหล่งบริการชุมชน

10. ประสานกับประชาชนและองค์กรต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามา
ร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงสถานศึกษาให้มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและเป็น
แหล่งที่จะให้บริการชุมชน

6. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการ
บริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งมีตัวแปรที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหาร
โรงเรียน ด้านประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหาร โรงเรียน เขตอำเภอที่สังกัดและประเภทของ
โรงเรียน ซึ่งมีผลต่อการบริหารดังต่อไปนี้

ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน

บุญมา กัมปนาทพงษ์ (2532 : 99) ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ของรัฐ พบว่าผู้บริหารอายุมาก จะมีคุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารสูงกว่าผู้บริหารที่มี
อายุน้อยกว่า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีอายุมากส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการสอนและ
บริหารโรงเรียนมานาน ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องการบริหารงานจากประสบการณ์ตรง จึงสามารถเผชิญ
กับปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์านิ สงวนนาม (2533 : 150) ได้
ศึกษาเรื่องคุณลักษณะบางประการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียนและความพึงพอใจในงาน
ที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา ผลวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในด้าน
เพศ อายุการปฏิบัติงาน ขนาดของโรงเรียนและจำนวนครูในโรงเรียน เป็นตัวแปรที่มีอำนาจจำแนก
กลุ่มสามารถใช้ทำนายความสำเร็จของโรงเรียนได้

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 95) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่
มีลักษณะผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ด้วยการไป
ร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีอุปนิสัยเป็นกันเอง ไม่ถือเนื้อถือตัวกับผู้ปกครอง เป็นบุคลิกภาพที่สร้าง
ไมตรี ย่อมจะทำให้ผู้มาติดต่อโรงเรียนพบเห็นแล้วเกิดความประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบ
ของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541 : 272) ที่พบว่าผู้บริหารขาดความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอุปสรรคต่อ
การมีส่วนร่วมของชุมชน

จากงานวิจัยข้างต้นคุณลักษณะด้านต่างๆ ของผู้บริหารโรงเรียนนั้น ประสิทธิภาพในการ
ทำงานมีส่วนสำคัญ เพราะประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มความรอบคอบ รอบรู้และช่วยให้เข้าใจปัญหา

ที่จะทำให้ผู้บริหารเรียนรู้ในการบริหารงาน รู้จักปรับปรุงวิธีการทำงาน ซึ่งจะทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์

เขตพื้นที่ที่ตั้งของโรงเรียน

กรมวิชาการ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการประเมินความพร้อมของท้องถิ่นในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมของโรงเรียนหน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ตามบทบาทหน้าที่และภาระของแต่ละฝ่ายที่จะต้องมีการขยายการศึกษา ม.4 – ม.6 เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป ผลการวิจัยพบว่าในส่วนของหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นมีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายเขตการศึกษาพบว่า เขตการศึกษาที่มีความพร้อมของโรงเรียนและหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาคอบทุกด้านที่สำรวจในระดับปานกลางเพียง 4 เขตการศึกษาได้แก่ เขตการศึกษาที่ 3, 7, 9, และ 10

นอกจากนั้นจะขาดความพร้อมในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ การที่โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนต่างกันนั้น สมหมาย วัฒนศิริ (2529 : 83) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีลักษณะอาชีพที่ต่างกัน ทำให้มีเวลาไม่เหมือนกัน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 80) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันทำให้มีเวลาไม่เหมือนกัน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้ต่างกัน

ประเภทของโรงเรียน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 223 – 231) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะและเงื่อนไข รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประสบการณ์ในชุมชนผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่การศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดกลางเปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นและศึกษาเรื่องนี้โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (Indeptinterview) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field – note) ผลการศึกษาพบว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นสิ่งกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือ เงื่อนไขทางด้านบริบทของชุมชนคือ เงื่อนไขที่เกี่ยวกับความคิพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เงื่อนไข

ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและเงื่อนไขทางด้าน โรงเรียน และที่สำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนตรงกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียน คณะกรรมการ โรงเรียน คณะครูและผู้ปกครองนักเรียน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สุนทร ขอบทำดี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า คณะกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ร่วมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครอง ประสานงานให้มีการเผยแพร่ข่าวสารในที่ชุมชนและขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน โดยร่วมกิจกรรมของโรงเรียนด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนะและประสานงานให้โรงเรียนร่วมกับหน่วยงานอื่น ให้บริการความรู้แก่ประชาชนที่โรงเรียน และแสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชนนำมาปรับปรุงอาคารสถานที่ให้บริการชุมชน ในด้านการร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีบทบาทขอความร่วมมือให้โรงเรียนจัดกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่น ให้ครูนักเรียนร่วมพัฒนาชุมชน และสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับประชาชน ในด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีบทบาทขอความร่วมมือประชาชนร่วมกิจกรรมวันสำคัญที่โรงเรียน ช่วยพัฒนาโรงเรียนด้วย แรงงานช่างก่อสร้าง และวิทยากรซึ่งยังมีน้อย และแสวงหาความช่วยเหลือนักเรียนจากชุมชน โดยจัดอาหารกลางวัน ทุนนักเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีบทบาทแสวงหาความช่วยเหลือจากประชาชน นำมาสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนในการแข่งขัน กีฬา งานวันเด็ก เข้าค่ายพักแรม จากกลุ่มบุคคล ศิษย์เก่าจัดตั้งกองทุน มูลนิธิเพื่อพัฒนาโรงเรียน และให้ข้อมูลและการให้บริการของโรงเรียนแก่หน่วยงานอื่น คือ วัด สถานีอนามัย สภาตำบล

อุษา ภูมิ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนมิถุนายน 2533 – เดือน มีนาคม 2534 สรุปผลวิจัยว่าลักษณะของชุมชนมีส่วนกำหนดความร่วมมือในการทำกิจกรรมกับโรงเรียนประถมศึกษา คือชุมชนเกษตรกรรมให้ความร่วมมือมากกว่าชุมชนอุตสาหกรรม จากการวิจัยภาคสนามพบว่า ลักษณะของชุมชนอุตสาหกรรมนั้น อาชีพเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับความร่วมมือในการทำกิจกรรม เพราะชุมชนอุตสาหกรรมต้องทำงานในโรงงาน จึงไม่มีโอกาสเพียงพอที่จะร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนประถมศึกษา แต่ให้ความร่วมมือ ในรูปอื่น เช่น

การบริจาคเงิน สิ่งของ และที่สำคัญ ความสัมพันธ์ ระหว่างครู และผู้คนในชุมชน ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความร่วมมือ

กิตติ คันทา (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ขนาดครอบครัว รายได้ และความคิดเห็นของกรรมการไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมแต่การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมกับการได้รับการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแต่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท กรรมการที่ได้รับการข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท จะมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาชนบท ได้แก่ กรรมการไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ขาดแคลนคู่มือในการปฏิบัติงานและไม่ได้รับการฝึกอบรมงานด้านพัฒนาชนบทอย่างต่อเนื่อง

นริวรรณ พรหมชุม และคณะ (2537 : ก-ค) ทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน ในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จังหวัดขอนแก่นพบว่ากรรมการศึกษา ไม่มีลักษณะเป็นตัวแทนของคนในชุมชนทั้งเพศ อายุ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสำหรับปัญหาในการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาส่วนใหญ่ คือ ขาดความรู้เกี่ยวกับงานและบทบาทของตนเอง ไม่มีเวลาพอ และถูกขอบริจาคทรัพย์สินของ ส่วนปัญหาของกรรมการศึกษาเกือบครึ่งหนึ่งคือ ผู้บริหาร โรงเรียนไม่ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมและขาดความร่วมมือจากประชาชนไปติดต่อ

บุญเอื้อ เหล่าชัย (2538 : 96) ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งก็คือ การประชาสัมพันธ์ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนจัดอบรมหรือหาวิธีการจะพัฒนาจิตใจของประชาชน และครูควรสร้างมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนให้มากขึ้น

ทัศนาศาสตร (2539 : 140 – 141) ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้น ช่างอุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบเรื่องที่ควรมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกระบวนการบริหารและกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนอาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 การประสานงานการฝึกอาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 การติดตามงานจัดฝึกอาชีพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลจัดฝึกอาชีพ

ขั้นตอนที่ 5 การรายงานจัดฝึกอาชีพ

สำหรับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้น ควรจะร่วมมือกันทุกฝ่ายอย่างหลากหลายระหว่างสถานประกอบการ หน่วยงานราชการ สมาคม องค์การสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ และรัฐควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีวศึกษาให้มากขึ้น

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541 : 266) ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัย ที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับ โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าคนในชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากที่สุด คือ กลุ่มกรรมการศึกษา หรือกลุ่มกรรมการ โรงเรียน โดยชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์ และวัสดุสิ่งของมากที่สุด สำหรับวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้น เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมสำคัญ และร้องขอความร่วมมือแล้วชุมชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของ ชุมชนกับ โรงเรียนนั้นก็มีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ เศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา ลักษณะและองค์ประกอบของชุมชนและคุณลักษณะของบุคคลในชุมชน ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนด้านอื่น ๆ

✓ พรทิพย์ เถาว์สุวรรณ (2543 : 95) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการประชุมร่วมแสดงความ คิดเห็น และสำหรับความต้องการที่จะให้องค์กร ในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ช่วยเหลือในการจัดการศึกษานั้น คือต้องการให้ชุมชนสนับสนุนด้านงบประมาณ แรงงาน วัสดุ เสียสละเวลา มีความสามัคคีกันร่วมมือกับทางโรงเรียนในทุกเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ คือปัญหาเชิงบริหารจัดการที่ดี การไม่ยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับยุคสมัย การขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องขาดการมีวิญญูณของผู้เสียสละทั้งครูและคณะกรรมการ โรงเรียน

✓ สาทกร คุณชื่น (2543 : 84) ได้วิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ โรงเรียนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและข้าราชการครูใน โรงเรียน มีความรู้ มีความเข้าใจ ความสามารถในการเสนอความคิดริเริ่มในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนเป็นอย่างดี ปัญหาการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคือขาดงบประมาณ ปรากฏท้องถิ่นมีน้อย โรงเรียนขาดความพร้อมในด้านเวลาเรียน บุคลากร

อาคารสถานที่ และขาดการตระหนักถึงความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

งานวิจัยในต่างประเทศ

สมิท (อำนาจ ประสาททอง. 2537 : 38 ; อ้างอิงจาก Smith. 1971 : 2377 – A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของตัวแทนประชาชนในการวางแผนและพัฒนาการศึกษาในรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า

1. คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนและประชาชน มีความต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ
2. คณะกรรมการศึกษาและประชาชนไม่เห็นด้วยที่โรงเรียนดำเนินการโดยไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมรับรู้
3. คณะกรรมการศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนเห็นตรงกันว่า โรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิม หากเปิดโอกาสให้คณะกรรมการการศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

ไซเบิร์ต (ทัศนาศ แสงศักดิ์. 2539 : 37 ; อ้างอิงจาก Siebert. 1991 : 1975 – A) ได้ศึกษาบทบาทของครูใหญ่ในการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนในลอนดอน ประเทศอังกฤษซึ่งเป็นการพยายามที่จะชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาโรงเรียนและการกระจายการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อค้นพบของงานวิจัยก็คือ ครูใหญ่เป็นกลไกสำคัญของความสำเร็จของการทำงานและเป็นผู้กระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม

เอลคินส์ (Elkins. 1972 : 6026 – A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตตะวันตกกลางของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพ อนามัย ปัญหาวัยรุ่น และสร้างเสริมโปรแกรมนันทนาการของชุมชน
2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและการปกครองของชุมชน
3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อผลในทางการศึกษาของผู้เรียน
4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่อยู่อาศัยบริเวณ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่

โซร์เบลโล (Sorbello. 1978 : 598 – A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนใน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังตาม ทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ปกครองที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษา โดยศึกษาความสัมพันธ์ต่างๆ 5 ด้านคือ ด้านการบริหารทั่วไป นักเรียน อาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก หลักสูตรและประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนในระดับต่ำ แนวคิดของ ทุกกลุ่มเสนอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือของโรงเรียน การจัดหลักสูตร การประเมิน ผลของครู ระเบียบวินัยโรงเรียน และเสนอให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ของโรงเรียน ครูและครูใหญ่มีความเห็นว่า ผู้ปกครองไม่ควรเกี่ยวข้องกับทางโรงเรียนในส่วนที่ผู้ ปกครองยังไม่มีความรู้พอและยังไม่แน่ใจ ในกลุ่มที่เป็นผู้ตอบที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็นด้วย ที่ผู้ปกครองจะกระตือรือร้นและรับผิดชอบด้วย

แมคดาเนล (Mcdaniel. 1999 : Abstract) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษา พบว่าการศึกษสามารถตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของตนเองได้ ในการเข้า ไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชนและโรงเรียน สำหรับการจัดการศึกษาที่ไม่มุ่งหวังกำไรโดย เฉพาะการจัดการศึกษาของรัฐบาล สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ยากจนมีนักเรียนจำนวน น้อยและมีอัตราการออกกลางคันสูงเป็นพิเศษ การร่วมจัดการศึกษาของชุมชนและโรงเรียนในด้าน หลักสูตรที่ทำทนายความสามารถและประสบการณ์โดยวัดแนวความคิดของตัวเองก่อนและหลังการ บริหารพบว่า นักเรียนมีผลคะแนนต่ำ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการค้นคว้า

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเพื่อศึกษา เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้คือ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 จำนวน 149 คน จาก 149 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก ปีการศึกษา 2545 จำนวน 108 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของอำเภอที่สังกัด โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอที่สังกัด

อำเภอที่สังกัด	ผู้บริหาร โรงเรียน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมือง	54	39
อำเภอบ้านนา	37	27
อำเภอองครักษ์	39	28
อำเภอปากพลี	19	14
รวม	149	108

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน อำเภอที่สังกัด และประเภทของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีการมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อกำหนดเป็นนิยามศัพท์และกรอบความคิดสำหรับการศึกษาค้นคว้า
2. สร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์และกรอบความคิดที่กำหนดไว้
3. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์ นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 33 และนายสุคนธ์ งามสนอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครนายก จำนวน 35 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98
7. เมื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

- 1.. ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาค้นคว้าและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาและ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

2. ผู้ศึกษาคำเนินการแจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 108 ฉบับ

3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 108 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และตรวจสอบความสมบูรณ์ของการกรอกข้อมูลในแบบสอบถาม แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละฉบับของแบบสอบถาม
3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางพร้อมทั้งบรรยายประกอบ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ตามตัวแปรต้น คือ ประสิทธิภาพในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดและประเภทของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่ง โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาตรวจให้คะแนนและลงในแบบบันทึกรหัสตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation)เป็นรายด้านและรายข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป แล้วประเมิน

ระดับคะแนน โดยใช้เกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2535 : 24) โดยแปลค่าความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
อยู่ในมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วม
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน อำเภอบุคลากรโรงเรียนสังกัด
และประเภทของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรงตำแหน่ง ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการหาค่า F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอำเภอบุคลากรโรงเรียนสังกัด วิเคราะห์
ข้อมูลโดยการหาค่า F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่ผู้บริหารดำรง
ตำแหน่ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า t-test

5. การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จ
รูป SPSS/PC⁺

6.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation)
4. สถิติทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปรอิสระหลายกลุ่ม (F - test)
5. สถิติทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	”	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	”	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	”	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
P	”	ค่าความน่าจะเป็น
df	”	ระดับชั้นของความอิสระ
SS	”	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	”	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางพร้อมทั้งบรรยายประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแบบสอบถามตามตัวแปรต้น คือ ประสิทธิภาพในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดและประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ใน 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จำแนกเป็นรายด้าน รายข้อ และโดยรวม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนและอำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด เป็นรายด้านและโดยรวม โดยวิเคราะห์หาว่า F - test

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง เป็นรายด้านและโดยรวม
โดยวิเคราะห์หาค่า $t - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรต้น คือ ประส
บการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดและประเภทของโรงเรียนที่
ดำรงตำแหน่ง โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร คือ ประสบการณ์
ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด และประเภทของโรงเรียนที่ดำรง
ตำแหน่ง

สถานภาพของผู้บริหาร	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน		
- ต่ำกว่า 10 ปี	31	28.70
- 10-20 ปี	46	42.60
- มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	31	28.70
อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด		
- อำเภอเมือง	39	36.11
- อำเภอบ้านนา	27	25.00
- อำเภอองครักษ์	28	25.93
- อำเภอปากพลี	14	12.96
ประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง		
- โรงเรียนประถมศึกษา	80	74.07
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	28	25.93
รวม	108	100

จากตาราง 2 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาตาม
 ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน คือ ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70
 ระหว่าง 10 – 20 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 31 คน
 คิดเป็นร้อยละ 28.70 พิจารณาตามอำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด คือ อำเภอเมือง จำนวน 39 คน
 คิดเป็นร้อยละ 36.11 อำเภอบ้านนา จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อำเภอองครักษ์ จำนวน
 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 อำเภอปากพลี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.96 และเมื่อ
 พิจารณาประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 80 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 74.07 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครนายก โดยวิเคราะห์ค่าทางสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใน 4 ด้าน
คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เป็นราย
ข้อ รายด้านและโดยรวม ผลปรากฏดังตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมใน
การบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านงานวิชาการ	3.75	0.73	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.78	0.76	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.67	0.83	มาก
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	3.95	0.73	มาก
รวม	3.79	0.71	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ
บริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนัก
งานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) และเมื่อ
พิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ
ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบริหารทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านงานวิชาการและด้าน
การบริหารบุคคล

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงานวิชาการ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน	3.79	0.95	มาก
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้น	3.67	0.99	มาก
3. มีส่วนร่วมศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร	3.63	1.00	มาก
4. เสนอแนะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน	3.77	0.90	มาก
5. มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน	3.89	0.88	มาก
6. มีส่วนร่วมประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.70	0.96	มาก
7. มีส่วนร่วมรับรู้การรายงานผลการจัดการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา	3.92	0.92	มาก
8. มีส่วนร่วมวางแผนในการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน	3.76	0.98	มาก
9. มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการปรับปรุงพัฒนา ห้องสมุดของโรงเรียน	3.76	0.97	มาก
รวม	3.75	0.73	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมากได้แก่มีส่วนร่วมรับรู้การรายงานผลการจัดการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา (ข้อ 7) มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน (ข้อ 5) และมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน (ข้อ 1) ส่วนข้อที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมน้อยกว่าข้ออื่นๆได้แก่ มีส่วนร่วมศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร (ข้อ 3)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงบประมาณ จำแนกเป็นรายชื่อ และ โดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงบประมาณ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีส่วนร่วมวางแผนในการใช้งบประมาณของโรงเรียน	3.71	1.02	มาก
2. มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่างๆทั้งภายนอก และภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.90	0.86	มาก
3. สนับสนุนช่วยเหลือ เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนสามารถให้เรียน จนจบหลักสูตร	3.70	0.96	มาก
4. ประสานกับหน่วยงานต่างๆเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน	3.86	0.83	มาก
5. มีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นในการพิจารณาการใช้งบประมาณของ โรงเรียน	3.80	0.93	มาก
6. มีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของโรงเรียน	3.65	1.03	มาก
7. มีส่วนร่วมกำกับติดตามให้โรงเรียนใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไป ตามแผนของโรงเรียน	3.68	1.02	มาก
8. มีส่วนร่วมระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนในการ จัดการศึกษา	4.02	0.83	มาก
9. มีส่วนร่วมประเมินผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน	3.69	1.01	มาก
รวม	3.78	0.76	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมากได้แก่ มีส่วนร่วมระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา(ข้อ 8) มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรต่างๆทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ข้อ 2) และประสานกับหน่วยงานต่างๆเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน (ข้อ 4) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมน้อยกว่าข้ออื่นๆได้แก่มีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีของโรงเรียน(ข้อ 6)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารงานบุคคล จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารงานบุคคล	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีส่วนร่วมวางแผนในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน	3.56	1.00	มาก
2. ให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาบุคลากร	3.71	0.99	มาก
3. มีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน	3.64	0.94	มาก
4. มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร	3.71	1.03	มาก
5. มีส่วนร่วมประเมินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน	3.72	1.09	มาก
6. ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง	3.71	1.01	มาก
7. ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร	3.53	1.01	มาก
8. ให้ความช่วยเหลือในทักษะการสอนที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น	3.68	0.97	มาก
9. มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.81	0.90	มาก
รวม	3.67	0.83	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมากได้แก่ มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (ข้อ 9) มีส่วนร่วมประเมินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน (ข้อ 5) และให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาบุคลากร (ข้อ 2) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมน้อยกว่าข้ออื่นๆได้แก่ ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร (ข้อ 7)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านบริหารงานทั่วไป จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านบริหารงานทั่วไป	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีส่วนร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.94	0.95	มาก
2. มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน	3.94	0.90	มาก
3. มีส่วนร่วมวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน	3.97	0.86	มาก
4. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี	4.02	0.90	มาก
5. ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	4.03	0.83	มาก
6. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชน	4.02	0.86	มาก
7. ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียน	3.88	0.85	มาก
8. มีส่วนร่วมในการประสานงานการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.99	0.85	มาก
9. กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.81	0.89	มาก
รวม	3.95	0.73	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมากได้แก่ ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน (ข้อ 5) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชน (ข้อ 6) และ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี (ข้อ 4) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมน้อยกว่าข้ออื่นๆได้แก่ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน(ข้อ 9)

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.42	0.21	0.40	0.67
	ภายในกลุ่ม	105	56.00	0.53		
	รวม	107	56.42			
ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.85	0.43	0.73	0.49
	ภายในกลุ่ม	105	61.62	0.59		
	รวม	107	62.47			
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.47	0.74	1.06	0.35
	ภายในกลุ่ม	105	72.64	0.69		
	รวม	107	74.12			
ด้านบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.76	0.38	0.70	0.50
	ภายในกลุ่ม	105	56.80	0.54		
	รวม	107	57.56			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	0.72	0.49
	ภายในกลุ่ม	105	53.90	0.51		
	รวม	107	54.64			

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน
แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ทั้ง 4
ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป
โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามอำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัด

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านงานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.56	0.19	0.35	0.79
	ภายในกลุ่ม	104	55.86	0.54		
	รวม	107	56.42			
ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.53	0.51	0.87	0.46
	ภายในกลุ่ม	104	60.94	0.59		
	รวม	107	62.47			
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	1.74	0.58	0.84	0.48
	ภายในกลุ่ม	104	72.37	0.70		
	รวม	107	74.12			
ด้านบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	3	0.74	0.25	0.45	0.71
	ภายในกลุ่ม	104	56.82	0.55		
	รวม	107	57.56			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.85	0.28	0.55	0.65
	ภายในกลุ่ม	104	53.79	0.52		
	รวม	107	54.64			

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในอำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกทั้ง 4 ด้าน คือ
ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยรวม
และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง เป็นรายด้านและโดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก	ประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง		t	P
	โรงเรียนประถม ศึกษา	โรงเรียนขยาย โอกาสทางการ ศึกษา		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$		
1. ด้านงานวิชาการ	3.75	3.78	-0.23	0.82
2. ด้านงบประมาณ	3.81	3.69	0.77	0.44
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.71	3.59	0.73	0.47
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.01	3.79	1.56	0.12
รวม	3.82	3.71	0.76	0.45

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สาระสำคัญของการศึกษาค้นคว้าในบทนี้คือ การสรุปให้เห็นภาพรวมของการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดเฉพาะประเด็นที่สำคัญและนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนอำเภอที่ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดและประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 149 คน จากจำนวนโรงเรียน 149 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 108 คน จาก 149 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำนวน 36 ข้อ ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นโดยผ่านการปรับปรุงแก้ไขและเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ด้านละ 9 ข้อ แบบสอบถามนี้ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดนครนายก ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทางสถิติ ดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เป็นรายด้านและโดยรวม ทั้ง 4 ด้าน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารและอำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด เป็นรายด้านและโดยรวม ทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ F – test
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง เป็นรายด้านและโดยรวม ทั้ง 4 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ t – test

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า สรุปผลได้ดังนี้

1. จากข้อมูลแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนระหว่าง 10 - 20 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดที่มีจำนวนมาก คือ อำเภอเมือง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11 และประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งโรงเรียนประถมศึกษา (อ.1 – ป.6) จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07
2. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

ศึกษาจังหวัดนครนายกในด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป รวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านงานวิชาการ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมาก คือมีส่วนร่วมรับรู้การรายงานผลการจัดการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$) มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.89$) และมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.79$)

2.1.2 ด้านงบประมาณ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมาก คือมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุนในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$) มีส่วนร่วมกำหนดแผนงานในการระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.90$) และ ประสานกับหน่วยงานต่างๆเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.86$)

2.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X} = 3.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนมากกว่าข้ออื่นๆในระดับมาก คือ มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.81$) มีส่วนร่วมประเมินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน($\bar{X} = 3.72$) และให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาบุคลากรและส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.71$)

2.1.4 ด้านบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนมากกว่าข้ออื่นๆ ในระดับมาก คือ ให้การสนับสนุน การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.03$) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผน ปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.02$) และประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชน ($\bar{X} = 4.02$)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ผู้บริหารโรงเรียน อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด และประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง ปรากฏผล ดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มี ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี, 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์ และ อำเภอปากพลี โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำแนก ตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง คือ โรงเรียนประถมศึกษา (อ.1-ป.6) และโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา (อ.1 - ม.3) โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการ บริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม ศึกษาจังหวัดนครนายก มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความ

คิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป พบว่า โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

ประการแรก ผู้บริหาร โรงเรียนมีความตื่นตัวในเรื่องการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ผู้บริหารจึงได้มีการประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเชิญประชุมชี้แจง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่ดีต่อกัน ความมีมนุษยสัมพันธ์เป็นกันเอง ผลงานด้านการเรียนการสอน ผลงานนักเรียน การเข้าใจสภาพของคนในชุมชนนั้นอย่างแท้จริง

ประการที่สอง สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ.2541:14-15) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนและให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และใน มาตรา 9 ได้กล่าวถึงการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

นอกจากนี้แล้ว ใน มาตรา 29 ได้บัญญัติไว้ว่าสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการต่างๆ และ มาตรา 39 ได้กล่าวไว้ชัดเจนว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยเฉพาะ มาตรา 40 ได้บัญญัติไว้ว่าให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 10-11, 28-28, 39-40) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามมาตราต่างๆ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญ

สำคัญต่อชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม จะเห็นได้จาก ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กัมภนต์ จุนโท (2544:36-37) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องให้คณะกรรมการศึกษามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมรับผิดชอบ และร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาในโรงเรียนและ ทศนา แสงศักดิ์ (2539:18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้าง มีอิสระ นอกจากนี้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537:19) ยังได้กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาจะมีอยู่ในลักษณะเดียวคือในรูปของคณะกรรมการ การเข้าร่วมในคณะกรรมการก็จะอยู่ในลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความหมายรวมถึงข้าราชการในหน่วยงานอื่น ข้าราชการที่เกษียณแล้วหรือประชาชนทั่วไป

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป รายด้านและโดยรวมทุกด้านมีระดับที่สอดคล้องกันคือ อยู่ในระดับมาก ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์แล้วขออภิปรายผลดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่า 10 ปี , 10-12 ปี และมากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 แสดงว่าประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ไม่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นก่อน แสดงให้ชุมชนเห็นและตระหนักเห็นความสำคัญของโรงเรียนในการที่จะให้การศึกษาและพัฒนาบุตรหลานให้เป็นเด็กที่ดี เก่ง มีความสุขและโรงเรียนเองต้องให้ความช่วยเหลือชุมชนในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ซึ่งงานวิจัยของ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541:95) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีลักษณะผู้นำ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ด้านการไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน มีอุปนิสัยเป็นกันเอง ไม่ถือเนื้อถือตัวกับผู้ปกครอง เป็นบุคลิกภาพที่สร้างไมตรี ย่อมจะทำให้ผู้มาติดต่อโรงเรียนพบเห็นและเกิดความ

ประทับใจ และงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540:272) พบว่าผู้บริหารขาดความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่จำแนกตามอำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์และอำเภอปากพลี โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสังกัดอำเภอเมือง อำเภอบ้านนา อำเภอองครักษ์และอำเภอปากพลี ได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ภารกิจของโรงเรียนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 43 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8, 9, 29, 39 และ 40 อีกส่วนหนึ่งคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจและตระหนักในภารกิจที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าว

2.3 ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายกที่จำแนกตามประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง คือ โรงเรียนประถมศึกษา (อ.1- ป.6) และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (อ.1 - ม.3) โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนประถมศึกษาและดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมของชุมชนที่คล้ายกัน ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางภูมิศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม รวมทั้งอาชีพความเป็นอยู่ของชุมชน ถึงเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (อ.1 – ม.3) ก็จริง แต่ก็สังกัดสำนักงานการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเช่นเดียวกันกับโรงเรียนประถมศึกษา (อ.1 – ป.6) ซึ่ง แตกต่างกับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งงานวิจัยของ สมหมาย วัฒนศิริ (2529 : 93) พบว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีลักษณะอาชีพต่างกัน ทำให้มีเวลาไม่เหมือนกัน มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้ต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และจากข้อมูลที่ได้รับในการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการดำเนินการปรับปรุงเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและมีปัญหาน้อยลง ดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร เข้ามามีส่วนร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้น และเข้ามามีส่วนร่วมประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
2. ด้านงบประมาณ ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณประจำปีของโรงเรียน มีส่วนร่วมกำกับ ติดตาม ให้โรงเรียนใช้งบประมาณให้เป็นไปตามแผนของโรงเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน
3. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียน และมีส่วนร่วมวางแผนในการสนับสนุนพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน
4. ด้านการบริหารทั่วไป ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เข้ามาให้ความช่วยเหลือการดำเนินการในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายและจัดทำแผนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนในการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิทางการศึกษา
2. ควรศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำแนกตามอายุ อาชีพ และวุฒิทางการศึกษา
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. (2539). การประเมินสภาพความพร้อมของท้องถิ่นในการขยาย
การศึกษาพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- (2539). การประเมินความพร้อมของท้องถิ่นในการขยายการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี.
กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- (2535). หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). คู่มือการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2542). คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กัมภณฑ์ จุนโท. (2544 มีนาคม). "พัฒนางาน พัฒนาคน เริ่มต้นที่ใคร," วารสารข้าราชการครู.
19 (12) : 20-22.
- กิตติ ถิ่นธา. (2536). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบทศึกษาเฉพาะ
กรณีอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ส.ค. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไกรยุทธ ธีรตยาสินันท์. (2526). ระบบงบประมาณแบบพีพีบีเอส. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภา
การพิมพ์.
- ชมแข พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการ
ปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินญา
นิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย อาจิณสมาจาร. (2541). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2541). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่มีส่วนร่วม
ของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ค.ค.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดิลก บุญเรืองรอด. (2537). การวางแผนการศึกษาระดับสถาบันการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา.

ทัศนาศาสตร์ (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. เอกสารประกอบการสอน.

4 – 5.

----- (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่วง
อุตสาหกรรมกรมอาชีวศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

นริวรรณ พรหมชุมและคณะ. (2537). การมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนใน
โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตยากจน จังหวัดขอนแก่น. ผลงานการวิจัยของ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บวร ประพฤติดี. (2530). การบริหารการคลังและกระบวนการงบประมาณ. กรุงเทพฯ : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

บุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.

บุญมา กัมปนาทพงษ์. (2532). คุณลักษณะผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ค. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเรือน หมั่นทรัพย์. (2538). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บุญเอื้อ เหล่าชัย. (2538). บทบาทในการพัฒนาชุมชนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนัก
งานการศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (คหศึกษา).
(เน้นสังคมศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.

ประยุทธ์ ตรีชัย. (2544). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ประเสริฐ เชษฐพันธ์. (2542 : 121). การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

ปรีชา คัมภีรปกรณ. (2528 : 70). เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองศิลป์การพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ✓ พรทิพย์ เถาว์สุวรรณ. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดยะลา. รายงานการวิจัยจากคณะกรรมการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2532). การศึกษาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหา การบริหารกระบวนการงบประมาณ ของกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินดา กะลัมพากร. (2544 : 34). การมีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันสารเสพติดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ พรหมณีเนตร. (2534). การปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- มัย สุขเยี่ยม. (2535). รูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ค. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2534 : 6). “ความหมายและสถานภาพของการบริหาร,” เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบการบริหารการศึกษาหน่วยที่ 1-5 . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วุฒิ สุวรรณรังศรี. (2540). การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริกาญจน์ โกศล. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภชัย ขาวะประภาส. (2540). *การบริหารงานทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล*. คณะกรรมการปฏิรูปส่วนราชการ. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัทกราฟฟิคฟอร์แมท.
- สมหมาย วัฒนศิริ. (2529 : 83). *การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศาสตราจารย์ คุณหญิง. (2543). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการนำร่องนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- สัมฤทธิ์ กาเพ็ง. (2545 , ตุลาคม - พฤศจิกายน). “รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา,” *วารสารข้าราชการครู*. 22 (1) : 12 .
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก. (2544). *สถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2544*. นครนายก : ฝ่ายศึกษานิเทศก์.
- สำนักงานข้าราชการครู. (2537). *การบริหารงานทั่วไป*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . กองนโยบายและแผน. (2543). *แนวทางการดำเนินงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2540). *การทดลองนำร่องการพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2536). *การปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . (2543). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2544, พฤศจิกายน). “โครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา,” *สารปฏิรูปการศึกษา*. 2(4) : 8.
- . (2532). *เอกสารรูปแบบวิธีการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). สุรินทร์ : รุ่งชนเกียรติออปเซท.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8

พ.ศ.2540-2544. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานฯ.

สุจินต์ ดาววีระกุล. (2537). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา

หมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด

ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2537. วิทยานิพนธ์ ศ.ค. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุนทร ขอบทำดี. (2534). บทบาทของคณะกรรมการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สุวัฒน์ พุทธเมธา. (2524). ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). “หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการบริหารการศึกษา;” ในประมวลชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มน

ทางการบริหารการศึกษา. หน้า 178 – 215. นนทบุรี : สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราช.

หวน พันธุ์พันธ์. (2529). การบริหารโรงเรียนด้วยความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพฯ :

อักษรบัณฑิต.

อรุณ รักธรรม. (2536). “หน่วยที่ 2 ทฤษฎีองค์การ;” ในประมวลสาระวิชาชุดทฤษฎีและแนว

ปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.

อำนาจ ประสาททอง. (2537). ปัญหาการดำเนินการด้านการไม่แปลกแยกจากชุมชนของโรงเรียน

มัธยมศึกษาในจังหวัดลพบุรี. ปรินญานิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2538). การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :

เอส ดี เพรส.

อุทัย หิรัญโค. (2531). การเมืองและการปกครองของไทย. สโมสรวิทยาลัยการปกครอง :

วิทยาลัยการปกครอง.

อุษา ภูมิ. (2534). ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด

สมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

* เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). *การบริหาร ทักษะและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

Campbell, Ronald F. and others. (1978). *Introduction to Educational Administration*. 5 th ed.
Boston : Allyn Bacon.

Cronbach, Lee Joseph. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3 rd. New York : Harper
and Row.

Cohen, J.M.and Uphoff, N. T. (1980). "Participation's Place in Rurul Development : Seeking
Clarity through Specificity," *World Development* . 8(3) : 219 – 222.

Elkins, Louis Bruce. (1972). "The Role of the Elementary Principle in Community – School
Relation," *Dissertation Abstracts International*. 32(1) : 6026 – A; January.

Jones, James J. and others. (1969). *Secondary School Administration*. New Yok : McGraw –
Hill Book Co.

Kimbrough, Ralph B. (1988). *Education Administration*. 3rd ed. New York : Macmillan
Puplishing Company.

Kraft, R.T., and Padro, S. (1972; February). "Educational Planning as a Vehicle for System
Change," *Educational Technology*. 11(5) : 8 - 19.

Krejcie,Robert V. and Morgan, Duryle W. (1970, August). "Determining Sample Size for
Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 608.

Mcdaniel Patrick Edward. (1999). *Education Guidance And Counseling*. DAI – A 59/12 :
4370.

Sorbello, Anthony Frank. (1978). Perception of Actual and Ideal Role in School community
Relations for Parents of Elementary School Children in Selected School Districts,"
Dissertation Abstract International. 39(2) : 598 – A; August.

Waltman, J.W. (1981). "Politics and planning in American School Districts : Who,What,
How," *The Southern Journal of Educational Research*. 18(1) : 271-288.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

2. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการหาวิธีการที่จะช่วยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

5. ผู้ศึกษาขอรับรองว่าจะใช้ข้อมูลของท่าน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น และจะไม่มีผลเสียหายใดๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

(นางสาวพรธิดา บุญชู)

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสะพาน(ศิษย์สมพงษ์อุทิศ)

ส.ปอ.บ้านนา จังหวัดนครนายก

ผู้ศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน

- ☐ ต่ำกว่า 10 ปี
- ☐ 10 - 20 ปี
- ☐ มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

2. อำเภอที่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัด

- ☐ อำเภอเมือง
- ☐ อำเภอบ้านนา
- ☐ อำเภอองครักษ์
- ☐ อำเภอปากพลี

3. ประเภทของโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่ง

- ☐ โรงเรียนประถมศึกษา (อ.1 - ป.6)
- ☐ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (อ.1 - ม.3)

ตอนที่ 2 คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวางแผนการบริหารโรงเรียน ทำให้สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นข้อมูลในการจงใจให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมบริหารโรงเรียนมากขึ้น

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ ซึ่งตรงกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ด้านงานวิชาการ มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน.....					
2	พิจารณาให้ความเห็นชอบในสาระหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้น.....					
3	มีส่วนร่วมศึกษาความต้องการของท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตร.....					
4	เสนอแนะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน.....					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
5	มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน ของโรงเรียน.....					
6	มีส่วนร่วมประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....					
7	มีส่วนร่วมรับรู้การรายงานผลการจัดการศึกษาเมื่อ สิ้นปีการศึกษา.....					
8	มีส่วนร่วมวางแผนในการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน					
9	มีส่วนร่วมประสานงานกับหน่วยงานต่างๆในการ ปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน.....					
	<u>ด้านงบประมาณ</u>					
10	มีส่วนร่วมวางแผนในการใช้งบประมาณของโรงเรียน					
11	มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากร ต่างๆทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่น เพื่อนำมา พัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
12	สนับสนุนช่วยเหลือ เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนสามารถ ให้เรียนจนจบหลักสูตร.....					
13	ประสานกับหน่วยงานต่างๆเพื่อความร่วมมือในการ พัฒนาโรงเรียน.....					
14	มีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นในการพิจารณาการใช้ งบประมาณของโรงเรียน.....					
15	มีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ของโรงเรียน.....					
16	มีส่วนร่วมกำกับติดตามให้โรงเรียนใช้จ่ายงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนของโรงเรียน.....					
17	มีส่วนร่วมระดมทรัพยากรในท้องถิ่นมาสนับสนุน ในการจัดการศึกษา.....					
18	มีส่วนร่วมประเมินผลการใช้งบประมาณของโรงเรียน					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
	<u>ด้านการบริหารงานบุคคล</u>					
19	มีส่วนร่วมวางแผนในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน.					
20	ให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาบุคลากร.....					
21	มีส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน..					
22	มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากร.....					
23	มีส่วนร่วมประเมินการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของ บุคลากรในโรงเรียน.....					
24	ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง.....					
25	ให้การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร....					
26	ให้ความช่วยเหลือในทักษะการสอนที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น.....					
27	มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น <u>ด้านการบริหารทั่วไป</u>					
28	มีส่วนร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน					
29	มีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน.....					
30	มีส่วนร่วมวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน.....					
31	พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี.....					
32	ให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ของโรงเรียน.....					
33	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชน....					
34	ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานในการจัดทำข้อมูล พื้นฐานของนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียน					
35	มีส่วนร่วมในการประสานงานการใช้แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน.....					
36	กำกับติดตามการดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษา ของโรงเรียน.....					

ตาราง 11 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วม
ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โดยใช้ดัชนีสหสัมพันธ์ เพียร์สัน

ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r
1	0.69	13	0.76	25	0.83
2	0.66	14	0.80	26	0.77
3	0.69	15	0.71	27	0.76
4	0.72	16	0.80	28	0.80
5	0.62	17	0.72	29	0.80
6	0.69	18	0.80	30	0.77
7	0.79	19	0.74	31	0.71
8	0.80	20	0.76	32	0.80
9	0.72	21	0.83	33	0.72
10	0.65	22	0.73	34	0.80
11	0.72	23	0.81	35	0.81
12	0.67	24	0.87	36	0.84

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษา
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. นายนิวัฒน์ พัฒนไพบูลย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 33
อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
5. นายสุคนธ์ งามสนอง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ 6594

วันที่ 4 กันยายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวพรธิดา บุญชู นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดา ทัพสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ แสงศักดิ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรธิดา บุญชู ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/ 6595

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ กันยายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลอง 33

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรธิดา บุญชู นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนาพาณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรธิดา บุญชู ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 6596

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

✕ กันยายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพรธิดา บุญชู นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี อาจารย์สุทีพรรณ พัฒนหาณิชน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังกีดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวพรธิดา บุญชู ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 6703

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 กันยายน 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวพรธิดา บุญชู นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำนวน 108 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนกันยายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรธิดา บุญชู ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/ 6719

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 กันยายน 2545

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวพรธิดา บุญชู นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก” โดยมี อาจารย์สุทิพรรณ พัฒนพณิชย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่และขอให้ผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดนครนายก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก จำนวน 40 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครนายก ในระหว่างเดือนกันยายน 2545

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพรธิดา บุญชู ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731, 5618

โทรสาร. 02-258-4119

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวพริดา บุญชู
วัน/เดือน/ปีเกิด	25 มกราคม 2502
สถานที่เกิด	อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	27 หมู่ 2 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก 26120
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดสะพาน(ศิษย์สมพงษ์อุทิศ) อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	โรงเรียนองครักษ์มัธยม(วิสามันท์) อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2526	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ